

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πέμπτος

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἰτησίαι.— Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὀδὸς Σταδίου, 6.

4 Ἰουνίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΖΩΣΙΜΑ

Ἰω-μηννοσας Ζωος
Νικόλαος Ζωσίμας

Ἡ ἀνωτέρω ὑπογραφή τοῦ μεγάλου εὐεργέτου τῆς Ἑλλάδος Νικολάου Ζωσιμά ἐλήφθη ἐξ ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις διαμένοντα συγγενὴ του κ. Θεοδόσιον Λαμπαδάριον.

ΟΙ ΖΩΣΙΜΑΔΑΙ

Ἑθνικῆς φιλοτιμίας ἕνεκα καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἄνδρας τούτους συναθροίσαντες ἐξ ἐπισήμων ἐγγράφων τὰ πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, τὰ ἐπ' αὐτῆς, καὶ τὰ μετ' αὐτὴν εὐεργετήματα αὐτῶν, ἐκθέτομεν ἐν μικρογραφίᾳ ταῦτα.

Δυστυχῶς ὅμως λείπει ἡ ἀλληλογραφία αὐτῶν, ἔνθα καταλεπτῶς ἠθέλομεν μάθει ποῦ καὶ ποῖας καὶ πόσας εὐεργεσίας ἐπιδαψίλευσεν εἰς τὸ ἔθνος ζῶντες· ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν γνωστῶν ἡμῖν εὐεργετημάτων δύναται νὰ ἀπονεμηθῇ αὐτοῖς ὁ τίτλος τῶν εὐεργετῶν τοῦ ἔθνους, ἀφοῦ καὶ ὁ Γερβίνος ἐν τῇ ἱστορίᾳ του τοὺς ἀπεκάλεσε Μεδίκους τῆς Ἑλλάδος. Πρὶν δὲ ἡ προβῶμεν εἰς ἀπαρίθμησην τῶν δωρεῶν, ἀνάγκη νὰ ἐνδιατρίψωμεν ὀλίγον εἰς τὰ τοῦ βίου αὐτῶν.

Οἱ Ζωσιμάδαι ἐγεννήθησαν ἐν Ἰωαννίνοις, ὃ δὲ χρόνος τῆς γεννήσεώς των συμπίπτει περὶ τὰ 1756, ὡς ἡ ῥωσιστὶ καὶ ἑλληνιστὶ γραφεῖσα αὐτῶν διαθήκη ἀναφέρει, ἐκ πατρὸς μὲν Παναγιώτου, μητρὸς δὲ Μαργαρίτας.

Ἦσαν δὲ ἐξ ἀδελφοῖ, ὧν πρωτότοκος φαίνεται ὁ Ἰωάννης, ὅστις νέος ὢν ἐτελεύτησε κατὰ τὸ 1786, εἴτα δὲ ἔρχονται κατὰ τάξιν, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς ἀφιερώσεως εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἰωαννίνων τῶν ἐκδοθέντων ὑπ' αὐτῶν μαθηματικῶν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Νικηφόρου, ὁ Ἀναστάσιος, Θεοδόσιος, Νικόλαος, Ζῶης καὶ Μιχαήλ. Εἶχον δὲ καὶ τρεῖς ἀδελφάς, τὴν Ἀλεξάνδραν, Ζωῖτσαν καὶ Ἀγγελικὴν.

Ἐκ τούτων ὁ μὲν Θεοδόσιος ἐτελεύτησε τὸ 1793, ὁ Ἀναστάσιος τὸ 1805, ὁ Μιχαήλ τὴν

1. Ἐν γένει τὰ περὶ τοῦ βίου αὐτῶν ἴδε εἰς Παρὰλλ. Βίους Α. Γούδα, Τόμ. 3, καὶ Ἡμερολόγιον Βρετοῦ τοῦ ἔτους 1871. Ἡμεῖς μόνον ἐνταῦθα προσπαθοῦμεν τὰ κακῶς γραφέντα νὰ διορθώσωμεν, καὶ ἕτερα παραλειφθέντα ν' ἀναγράψωμεν.

ΤΟΜΟΣ Ε'—1878.

4 Ἰουλίου 1809, ὁ Ζῶης τὸν σεπτέμβριον τοῦ 1827, καὶ τελευταῖος ὁ Νικόλαος τὴν 14 φεβρ. 1842. Ἐπὶ τῷ θανάτῳ δὲ τοῦ τελευταίου τούτων ἐτελέσθη μεγαλοπρεπὲς μνημόσυνον ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀγίας Εἰρήνης τῇ 5 Ἀπριλίου 1842, δαπάνη τῶν ἐν Ἀθήναις τότε λογίων.

Τὸ ἐμπόριον αὐτῶν μετήρχοντο κατὰ πρῶτον ὁ μὲν Θεοδόσιος, Νικόλαος καὶ Μιχαήλ εἰς Λιβόρνον τῆς Ἰταλίας, οἱ δὲ λοιποὶ ἐν Νίζνα τῆς Ῥωσσίας. Βραδύτερον δὲ, ἀποθανόντος τοῦ πρωτοτόκου Ἰωάννου ἐν Νίζνᾳ, μετέβη ἐκεῖ καὶ ὁ Νικόλαος, ἐκ δὲ τῆς πόλεως ταύτης μετώκησαν εἰς Μόσχαν, ὅπου τὸ ἐμπόριον ἦτο ἐκτενέστερον, κατοικήσαντες εἰς μίαν τῶν περυγῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐν Μόσχᾳ μοναστηρίου, μετοχίου τῆς ἐν τῷ Ἀγίῳ Ὁρει Μονῆς τῶν Ἰβήρων.

Ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐμπορευόμενοι, καὶ ζῶντες ἄνευ πολυτελείας καὶ ἐπιδείξεων κατάρθωσαν ν' ἀποκτήσωσι μεγάλην περιουσίαν, ἣν καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτῶν μετεχειρίσθησαν πρὸς ἀνακούφισιν καὶ ἀνάστασιν τῆς κυλιομένης ἐν τῇ ἀμαθείᾳ καὶ καταπιεζομένης ὑπὸ σκληρᾶς τσιαννίας κοινῆς πατρίδος.

Καὶ πρῶτον μὲν εὐεργετήματα αὐτῶν ἀναφαίνεται τὸ ἐξῆς· καταργηθείσης τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας ὑπὸ Ναπολέοντος Α' καὶ ἀπολεσθέντων τῶν ἐν ταῖς Τραπεζαῖς αὐτῆς κατατεθειμένων κεφαλαίων τῶν πρὸς διατήρησιν τῆς τοῦ Γκούμα καὶ τῆς Μαρουτσαίας ἐν Ἰωαννίνοις σχολῆς, ἔνθα διετηρεῖτο εἰσέτι ἡ πανταχοῦ σβεσθεῖσα Ἑλληνικὴ παιδεία, ὅθεν καὶ ἀνέλαμψαν μετὰ μικρὸν διδάσκαλοι τινες διασώσαντες καὶ διασπείραντες ταύτην, ἀνέλαβε τὴν διατήρησιν μιᾶς τούτων ὁ Θεοδόσιος Ζωσιμάς καὶ κατέθεσε τὸ κληροδότημα εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Μόσχας.

Μετ' αὐτὸν δὲ ὁ Ἀναστάσιος ἀνεδέχθη τὴν δαπάνην πάντων σχεδὸν τῶν συγγραμμάτων Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως, τὸ δὲ 1796 καταβάλλει τὴν δαπάνην τῆς ἐκδόσεως τῶν Κυριακοδρομίων τοῦ Θεοτόκου, εἰς τόμους τέσσαρας καὶ εἰς χιλιάδας ἀντιτύπων, ἅτινα διένειμε καὶ ἐπεμπε δωρεὰν εἰς ὅλα τὰ μοναστήρια τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας καὶ εἰς πάντα χριστιανὸν αἰτούντα.

1. Ἴδε Κυριακοδρόμ. ἔκδοσιν Μόσχας 1796.

Ὁσάκις δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐξεδί-
δετο βιβλίον τι χρήσιμον εἰς ἀνάπτυξιν τῆς
σπουδαζούσης Ἑλληνικῆς νεότητος, καὶ δυνάμε-
νον νὰ ὠφελήσῃ τὸ ἔθνος, οἱ Ζωσιμάδαι ἀνελάμ-
βανον τὴν ἐκδοσιν, ἣ ἐβοήθουν ταύτην διὰ με-
γάλης συνδρομῆς.

Ἀναφανέντος δ' ἐν Παρισίοις τοῦ Α. Κοραῆ,
οἱ Ζωσιμάδαι, φλεγομένοι ὑπὸ τοῦ πόθου καὶ
τῆς καλῆς προαιρέσεως νὰ συντείνωσιν εἰς ἀνά-
πτυξιν τοῦ ἔθνους, ἠρώτησαν αὐτὸν «ποῖος ἦ-
τον ὁ τρόπος τοῦ νὰ ἐπιταχύνῃ τις τὴν ἀρχο-
μένην τῆς Ἑλλάδος ἀναγέννησιν». Ἐπειδὴ δὲ ἡ
γνώμη τοῦ Κοραῆ, ὡς καὶ ἐτέρων τότε λογίων,
ἦτο ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ ὑποστήριξις τῆς παι-
δείας, ὅπως δι' αὐτῆς ὁ ἐν τῇ ἀμαθείᾳ τότε εὐ-
ρισκόμενος Ἑλληνισμὸς ἀνατραφῇ διὰ τοῦ φρο-
νήματος τῶν προγόνων του, καὶ καλλιεργῶν τὸ
πνεῦμα ἀνυψωθῇ ἐκ τῆς βαρβαρότητος ἐν ἣ ἔζη,
διακρίνη δὲ τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ καταγωγὴν, οἱ
Ζωσιμάδαι προσέτρεψαν τὸν Κοραῆν εἰς τὴν ἐκ-
δοσιν τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, ὧν τὴν δαπά-
νην ἀνέλαβον καὶ τοὺς ἐκάστοτε ἐκδιδόμενους
τόμους ἐν τοῖς καταστήμασι Φιρμίνου Διδότου
διένεμον δωρεὰν εἰς τοὺς ἀπόρους μαθητὰς τῆς
Ἑλλάδος, ὑπὸ τὸ ὄνομα — Ἑλληνικὴ Βιβλιο-
θήκη —, τῆς ὁποίας πολὺ μέρος καὶ δευτέραν ἐκ-
δοσιν ἐποίησαν ἐν Ἀθήναις μετὰ τὴν ἀπελευθε-
ρωσιν ἐν τοῖς καταστήμασιν Ἀνδρέου Κορομηλᾶ.

Ὁ ἀπονεμηθεὶς στέφανος δόξης τῷ Κοραῆ ὁ-
φείλεται τὸ πλεῖστον εἰς τὰς ἀφθόγους συνδρο-
μὰς τῆς ἀδελφότητος ταύτης· διότι δὲν ἀρκεῖ
νὰ ἦναι τις ἐπιστήμων, οὔτε ἐν τῷ ἐγκρατῶ
αὐτοῦ νὰ κατέχῃ παιδείαν εὐρεῖαν· ἀλλ' ἵνα ὡ-
φελήσῃ καὶ ἄλλους, ἵνα ἀπαθανάτισῃ ἑαυτὸν, ἀ-
νάγκη καὶ ὑλικῆς δαπάνης, ὅπως συνέβη εἰς
τὸν Κοραῆν. Ἀλλὰ, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἂν δὲν ὑ-
πῆρχον οἱ ἀοιδίμοι ἐκείνοι ἄνδρες, τὰ ἔργα
καὶ ἡ σοφία τοῦ ἀειμνήστου Κοραῆ ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον ἄκαρπα ἦθελον ἀποβῇ, ὡς συμβαίνει
καὶ σήμερον εἰς πολλοὺς λογίους τοῦ ἔθνους,
καὶ μάλιστα σήμερον ἐν ἐποχῇ, ὅτε καὶ αἱ εὐ-
κολίαι καὶ τὰ μέσα ἀφθονώτερα ὑπάρχουσι.
Τοῦτο μαρτυρεῖ αὐτὸς ὁ φιλελληνικώτατος Βύ-
ρων, γράφων ἐξ Ἀθηνῶν τῇ 17 Μαΐου 1814 τὰ
ἐξῆς· «τὰ ἔργα καὶ ὁ πατριωτισμὸς τοῦ Κο-
ραῆ ἀναμφιβόλως εἰσὶν ἄξια παντὸς ἐπαίνου,
ἀλλὰ μέρος τῆς δόξης του πρέπει ν' ἀπονεμηθῇ
εἰς δύο ἐμπόρους τῆς Λιβόρου, τοὺς ἀδελφούς
Ζωσιμάδας, οἱ ὅποιοι τὴν ἐπεμψαν εἰς Παρισίους
καὶ τὸν διατήρησαν δι' ἐξόδων αὐτῶν, ἵνα ἐνα-
σχοληθῇ ῥητῶς πρὸς διασάφησιν τῶν εἰς τοὺς
ἀρχαίους Ἑλλήνας συγγραφῆς ἀπαντωμένων
ἀσφαρῶν χωρίων, καὶ πρὸς ἐπαύξησιν τῶν νεω-
τέρων Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων».

Ὅχι μόνον ἐξέδιδον ἰδίᾳ δαπάνῃ τὰ ἔργα
τῶν ἐπισήμων τότε ἀνδρῶν Εὐγενίου τοῦ Βουλ-
1. Ἰδὲ Πρόδρομ. Ἑλλ. Βιβλιοθήκης, ἐκδοτὶς Παρισι. 1803.

γάρως, Θεοτόκη, Κοραῆ καὶ ἄλλων διδασκά-
λων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ εἰς συνδρο-
μὴν σχολείων πάντοτε αὐθόρμητοι βοηθοὶ ἐπήρ-
χοντο. Εἰς βεβαίωσιν τούτου αὐτὸς ὁ Ἰακωβά-
κης Ρίζος Νερουλὸς, χρηματίσας πολλὰκις ὑ-
πουργὸς ἐν τῇ ἀπελευθερωθείσῃ Ἑλλάδι, ἔγραφε
τὰ ἐξῆς· «Μόλις ἐδημοσιεύετο ἀγγελία τις
πρὸς ἐκδοσιν συγγραμμάτων καὶ ἀμέσως ἐκα-
λύπτετο ὑπὸ ὑπογραφῶν. Οἱ ἐμποροὶ ἡμιλλῶντο
τίς νὰ συντελέσῃ πλείοτερον εἰς τὴν κοινὴν ὠφέ-
λειαν. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, οἷοι ἡ ἀδελφότης Ζω-
σιμάδων, ἐξέδιδον ἰδίᾳ δαπάνῃ καὶ διένεμον εἰς
τὰ σχολεῖα τὰ συγγραμματα τῶν ἀρχαίων καὶ
νεωτέρων Ἑλλήνων».

Τοσοῦτον δὲ αἱ εὐεργεσίαι αὐτῶν συνέτεινον
εἰς κοινὴν ὠφέλειαν τοῦ ἔθνους, ὥστε καὶ αὐτὴ
ἡ ἐν Τροιζίνι Γ' Ἑθνικὴ συνέλευσις τῶν Ἑλ-
λήνων τῆς 5 Μαΐου 1827 ἀπέστειλε πρὸς αὐ-
τοὺς ἔγγραφον εὐχαριστήριον, ἀπονέμον αὐτοῖς
τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους, ἔχον δὲ ὡς ἐξῆς·

«Πρὸς τοὺς κυρίους ἀδελφούς Ζωσιμάδας. Αἱ
δαπάναι σας δὲν ἐματαιώθησαν· τὰ συγγραμ-
ματα ὅπου ἐξεδόθησαν, καὶ τὰ σχολεῖα ὅπου ἡ-
γέροθησαν διὰ τῆς συνδρομῆς σας ὠφελήσαν, ὡ-
φελοῦσι καὶ θὰ ὠφελήσωσι τοὺς Ἑλλήνας, συν-
τελοῦντα εἰς τὴν ἠθικὴν βελτίωσιν αὐτῶν.

«Τὸ ἔθνος εὐγνωμονοῦν σᾶς συγκατατάττει
μεταξὺ τῶν εὐεργετῶν του, καὶ ἐξαίτεται ἀπὸ
τὴν φιλοκαλίαν σας ἀδρότερα βοηθήματα, ὅτε
καὶ αἰσθάνεται πλείοτερον τὴν ἀνάγκην νὰ φω-
τισθῇ διὰ νὰ φυλάξῃ φωτισόμενον τὴν ἐλευ-
θερίαν του, καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν εὐδαιμονίαν
του. Ἐνθ' μάχεται διὰ τὰ ἀπαράγραπτα δι-
καιά του, καὶ θριαμβεύει κατὰ τῆς τυραννίας,
διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ ἄξιον τοῦ πολιτισμένου
κόσμου, νὰ καυχῇθῇ ἀνεπαισχύντως εἰς τὸ Ἑλ-
ληνικὸν ὄνομα καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ, ἀ-
νάγκη πᾶσα ν' ἀποκτήσῃ βιβλιοθήκας, νὰ ἐ-
γείρῃ παντὸς εἶδους σχολεῖα, καὶ νὰ φέρῃ δι-
δασκάλους ἀπὸ τὴν Εὐρώπην. Εἴθ' ἐπισφρα-
γίσετε τὰς ἐναρέτους σας πράξεις διὰ τινος
ἀξίου τῆς ἱστορίας κατορθώματος, τείνοντος
εἰς τὸν κοινὸν τῶν Ἑλλήνων φωτισμόν».

Τοσαύτην δὲ ἐλπίδα εἶχον πρὸς τὴν ἀναγέν-
νησιν καὶ ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, ἐν ἐ-
ποχῇ καθ' ἣν ἐλάχιστοι μόνον ὡς ὄνειρον τοῦτο
εθεώρουν, ὥστε καὶ συλλογὴν τῶν πανταχοῦ
δισσπαρμένων ἀρχαίων νομισμάτων ἐκαμον,
χρυσῶν, ἀργυρῶν καὶ χαλκίων, ὅχι μόνον τῶν
Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλ-

1. Ἰδὲ Cour de la littérature grecque moderne
par Yacovaki Rizo Neroulo, pag. 102—103. Προσέτι
Νεοελλην. Φιλολογίαν Α. Π. Βρετοῦ, Μέρ. Α', ἀριθμ. 346.
366. 384. 387. 391. 392. 393. 394. 404. 415. 456.
Μέρ. Β', ἀριθμ. 294. 300. 344. 345. 360. 362. 379.
380. 381. 383. 384. 391. 393. 406. 407. 423. 428.
454. 469. 504. 535. 536.

2. Μέρ. μόνον τοῦ ἔγγραφου τούτου παραθέτομεν ἐν-
ταῦθα.

λων ἔθνων τοῦ μεσαιῶνος, ὅπως δωρήσωσι
ταύτην εἰς τὸ ἔθνος. Καὶ τῶντι τὸ νομισματι-
κὸν τοῦτο μουσεῖον ὁ τελευταῖος τῶν Ζωσιμά-
δων Νικόλαος ἐχάρισεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Βα-
σίλειον. Περί τοῦ μουσεῖου τούτου γράφουσα
ἡ ἐφημερίς Ἀθηνᾶ ὑπ' ἀριθμ. 673 τῆς 29
Νοεμβρ. 1839, ἐκθέτει ὅτι μόνῃ ἡ ἀξία τοῦ ἐμ-
περιχομένου εἰς τὰ νομίσματα ταῦτα χρυσοῦ
καὶ ἀργύρου ἐκτιμᾶται ἀντὶ ἐπτακοσίων χιλιά-
δων δραχμῶν. Ἀλλὰ τὰ ἀρχαῖα νομίσματα
δὲν τιμῶνται ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τοῦ χρυ-
σοῦ καὶ ἀργύρου, ἀλλὰ τὸ σπάνιον καὶ ἡ ἀρ-
χαιότης αὐτῶν αὐξάνει τὴν τιμὴν.

Ὁ δὲ ἔφορος τῆς Ἑθνικῆς βιβλιοθήκης περὶ
τοῦ μουσεῖου τούτου ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ ἔ-
γραψε τὰ ἐξῆς·

«Ἡ νομισματικὴ συλλογὴ καὶ ἐξήθη ἐπίσης καὶ
δι' ἐτέρων 12,457 νομισμάτων τῆς Ζωσιμαίας
συλλογῆς, ἥτοι χρυσῶν 230, ἀργυρῶν 3,602
καὶ χαλκῶν 8,625. Τὰ ἀνωτέρω νομίσματα, ἄ-
τινα διὰ πρωτοκόλλου παρεδόθησαν τῷ κ. Τυ-
πάλδῳ, εἰς μέρος μόνον τῆς ὅλης Ζωσιμαίας
συλλογῆς, τῆς κατατεθειμένης ἐτι ἐν τῷ Κεν-
τρικῷ Ταμείῳ».

Τὰ λοιπὰ δ. κ. Κ. Φρεαρίτης, ἔφορος τῆς βι-
βλιοθήκης, ἐξήτησε διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 146 καὶ ἡ-
μερομηνίας 10 Ἰουλίου 1866 ἀναφορᾶς νὰ πα-
ραλάβῃ ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ
καταθέσῃ ἐν τῷ Ἑθνικῷ Μουσείῳ.

Ἐκτὸς τῆς νομισματικῆς ταύτης συλλογῆς ἐ-
στάλησαν συγχρόνως καὶ σταυροὶ μετὰ πολυ-
τίμων ἀδαμάντων κεκοσμημένοι, καὶ μαργαρί-
ται, ὧν εἰς σπάνιος διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀ-
ξίαν, ἅτινα καὶ μόνᾳ μέχρι σήμερον ἀποτελοῦσι
τὸ θησαυροφυλάκιον τῆς Ἑλλάδος.

Ὅχι μόνον ζῶντες, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον
τὸ ὅλον σχεδὸν τῆς περιουσίας αὐτῶν, ἐκτὸς ἐ-
λαχίστου ποσοῦ, ὅπερ εἰς συγγενεῖς ἐγκατέλι-
πον, ἄφησαν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν Ἡπειρον,
καὶ εἰς τὸ νῦν ἐλεύθερον μέρος τῆς ὅλης Ἑλλά-
δος. Ἐγκατέλιπον δὲ διὰ διαθήκης καὶ πλεῖστα
ποσὰ εἰς τὴν ἀναθρέψασαν καὶ πλουτίσασαν
αὐτοὺς παλαιὰν πρωτεύουσάν τῆς Ῥωσσίας Μό-
σχας. Ταῦτα δὲ γίνονται γνωστὰ ἐκ τῆς δια-
θήκης αὐτῶν, τυπωθείσης ἐν Μόσχᾳ τῷ 1844,
ἐν ἣ μεταξὺ ἄλλων βλέπομεν τὰς ἐξῆς δωρεάς·

«Εἰς σύστασιν ἐν Μόσχᾳ Πρακτικο-εμπορικῆς
Ἀκαδημίας ὁ Ζῶης Ζωσιμᾶς κατέθεσεν εἰς τὸ
Ὀρφανοτροφεῖον τῆς πόλεως ταύτης 20 χιλιάδας
ρούβλια, διὰ νὰ μισθοτῇται διδάσκαλος τῆς
Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ν' ἀγοράζωνται τ' ἀ-
ναγκαῖα ἑλληνικὰ βιβλία ἀπὸ τοὺς ἐτησίους τό-
κους των.

«Προσέφερον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Μό-
σχας ἀγροκήπιον καὶ οἶκον ἀξίας ἀρκετῶν χιλιά-
δων ρουβλίων πρὸς ἀνέγερσιν ἀστεροσκοπεῖου.

1. Ἰδὲ Κ. Φρεαρίτου εὐθύνας, σελ. 398-399.

«Τὸ γυμνάσιον Μόσχας ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ὑ-
πὲρ τὰς 12 χιλ. ρουβλίων πρὸς σύστασιν νέας
τάξεως, ἐν ἣ νὰ παραδίδωνται τὰ Ἑλληνικὰ μα-
θήματα.

«Ἐγκατέλιπον προσέτι διὰ τὴν διατήρησιν
σχολείου ἐν Ἰωαννίνοις ρούβλια 250 χιλ.
διὰ τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ » 40 »
διὰ τὸ νοσοκομεῖον Ἰωαννίνων » 50 »
δι' ὑπανδρείαν πτωχῶν κορασίων » 120 »
διὰ τὸ πτωχοκομεῖον Ἰωαννίνων » 100 »
πρὸς οἰκοδομὴν αὐτοῦ » 5 »
διὰ τοὺς φυλακισμένους » 40 »
διὰ τὴν ἀνακαίνισιν δύο ἐκκλη-
σιῶν ἐν Ἰωαννίνοις » 50 »
διὰ τὸ ἐν Πάτρῳ ὀρφανοτροφεῖον
καὶ Ἑλλ. Σχολεῖον » 15 »

Τὰ μέγιστα δὲ συνέτεινον καὶ εἰς τὴν ἱδρύσιν
τοῦ παρ' ἡμῖν Καταστήματος τῆς Ἑθνικῆς Τρα-
πέζης· διότι ὁ τελευταῖος τούτων Νικόλαος ἡ-
γόρασε 250 μετοχὰς ταύτης, αἵτινες μετὰ τῶν
ἀγορασθεισῶν χιλίων ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερ-
νήσεως καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ φιλέλληνος Ἐυνάρδου,
ἐχρησίμευσαν ἡ θάσις τῆς ἀνιδρύσεως καὶ ἀνα-
πτύξεως τοῦ πιστωτικοῦ τούτου Καταστήματος,
τοῦ τιμῶντος τὴν Ἑλλάδα. Κατόπιν δὲ διὰ
τῶν κληροδοτημάτων τῶν Ζωσιμάδων ἡγορά-
σθησαν ἐτι 250 μετοχαί, αἵτινες παρέχουσι
κατ' ἔτος σπουδαῖα εἰσοδήματα πρὸς διατήρη-
σιν τῶν ἐν Ἰωαννίνοις κοινωφελῶν καθιδρυμάτων.

Καὶ ἡ Δημοσία καὶ ἡ τοῦ Πανεπιστημίου βι-
βλιοθήκη ἀπετελέσθη τὸ πρῶτον ἐκ τῶν δω-
ρεῶν τῆς Ζωσιμαίας ἀδελφότητος καὶ τῆς τοῦ
βαρῶνος Σακελλαρίου, ἀφ' οὗ καὶ προηγουμένως
ἐν ἔτει 1828, ἐν ἐποχῇ ὅτε οὔτε βιβλία, οὔτε
τυπογραφεῖα ὑπῆρχον ἐν τῇ νῦν ἐλευθερᾷ Ἑλ-
λάδι, ἡ ἀδελφότης αὕτη ἀπέστειλεν εἰς τὴν
Κυβέρνησιν 73 κιθάρια περιέχοντα διάφορα
βιβλία, ὅπως διανεμηθῶσιν εἰς τὰ σχολεῖα.

Προσέτι ὁ τελευταῖος τῶν Ζωσιμάδων Νικό-
λαος συνεισέφερε καὶ εἰς ἀνέγερσιν τοῦ Ἑλλη-
νικοῦ Πανεπιστημίου, ἀποστείλας εἰς τὴν ὑπὲρ
τῆς ἀνεγέρσεως αὐτοῦ ἐπιτροπὴν 12,000 ρουβλ.

Τέλος δὲ ἐν τῇ ἐλευθερᾷ Ἑλλάδι ὑπάρχει
κληροδοτήμα ἀδελφῶν Ζωσιμάδων πρὸς ἐκπαί-
δουσιν νέων ὀρφανῶν. Τὸ κληροδοτήμα τοῦτο
ἀπεστάλη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ διαλειμμάτων
κατὰ τὰ ἔτη 1836, 1841, 1847, 1852, 1856,
συμποσῶνται δὲ εἰς δραχμ. 270,000. Κατὰ τὸ
1858 παρεχωρήθησαν ἐκ τοῦ κληροδοτήματος
τούτου δυνάμει Β. Διατάγματος εἰς προίκιον
τοῦ ταμείου τῶν ἱερατικῶν σχολῶν δρ. 60 χιλ.
Ἐκ τοῦ εἰσοδήματος πρὸς ἐκπαίδευσιν ἀπόρων
παιδῶν ἐισπράττονται κατ' ἔτος 24 χιλιάδες.²
Κ. Θ. Α.

Μαῖος, 1878.

1. Ἰδὲ Λογὸν. Πρωτάν. Ε. Κασιόρη, ἔτος 1873,
σελ. 79.

2. Ἰδὲ περὶ κληροδοτημάτων ὑπὸ Δ. Λεβίδου.

ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ ΠΑΙΓΝΙΑ

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ].

Συνέχεια καὶ τέλος· ἰδί. σελ. 339.

— Λοιπὸν, κύριε, μοῦ εἶπε μετὰ μικρὰν παύσιν ἡ Πιπίνια, ἐσχηματίσατε βέβαια εἰς τὴν ἰδέαν σας τὴν εἰκόνα τῆς νέας τὴν ὁποῖαν θὰ νυμφευθῇτε. Εἶναι ὡραία, ἐν πρώτοις;

— Ὡ! ἄγγελος!

— Μαλλίαν μαῦρα;

— Ὁχι, μαλλίαν ξανθὰ ὡς τὰ ἐδικά σας.

— Ἄ κύριε, τὰ μαῦρα εἶναι ὡραιότερα.

— Δὲν τὸ φρονῶ.

— Καὶ οἱ γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ τότε;

— Ναί, οἱ μεγάλοι γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ, ὡς οἱ βλέποντές με ταύτην τὴν στιγμὴν.

Ἐκοκκίνισε.

— Ἀλλὰ, κύριε, δὲν πρόκειται περὶ ἐμοῦ.

— Καὶ ἂν, κατὰ μίαν τῶν ἀνηκούστων ἐκείνων περιστάσεων τὰς ὁποίας δὲν θέλομεν νὰ πιστεύσωμεν, ὁμοιάζετε κατὰ πάντα μετὴν σύζυγόν μου;

— Τὴν εἶπατε ὅμως πολὺ ὡραίαν.

— Μήπως ἠπατήθην;

Ἡ κυρία Πιπίνια ἐκοκκίνισε καὶ πάλιν.

— Τότε λοιπὸν, κύριε, ἂν τόσον εὐκολὰ ἦναι κἀνεῖς ἄγγελος ὡραιότητος, δὲν ἤξεύρω διατί θὰ λυπηθῇτε, ἀφοῦ πληθὺν τοιούτων ἀγγέλων ἠμπορεῖτε ν' ἀπαντήσετε.

— Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ, ἀπεκρίθην.

Ἐγείνε καὶ δευτέρᾳ παύσει, καὶ νέα σιωπὴ.

— Κύριε, ἐπκνέλαθεν ὡς σκεπτομένη, ἄραγε ὅλοι οἱ νυμφευόμενοι ἄνδρες σχηματίζουν ὡς ὁμοίαν ἢ μέλλουσα σύζυγός των πρέπει νὰ ὁμοιάζῃ, ἄλλως δὲν τὴν ἀγαπῶν. Βεβαίως.

— Τότε, ἠκολούθητε, καὶ ἐκεῖνος ἐπλασεν ἰδανικὴν εἰκόνα.

— Ποῖος;

— Ὁ μέλλον νυμφίος μου, κύριε, ἀνυπομόπως πὼς ἀπεκρίθη.

— Ἄ! ναι, τὸ εἶχα λησμονήσει.

— Πολὺ καλὰ, κύριε· ἂν ἐφθασε νὰ σχεδιάσῃ καὶ αὐτὸς καθὼς ὑμεῖς τοιαύτην εἰκόνα, καὶ δὲν θέλῃ νὰ κάμῃ καμμίαν πρὸς χάριν μου συγκατάδοσιν, πρέπει νὰ ἀπελπισθῶ ὅτι θὰ μ' ἀγαπήσῃ ποτὲ ὁ σύζυγός μου· εἶναι ἀλήθεια;

— Καλὲ, ὅχι δὲ, κυρία μου...

— Ὡ! μὴ ζητῇτε νὰ μὲ παρηγορήσετε. Ὁ σύζυγός μου δὲν θὰ μ' ἀγαπήσῃ ποτέ· διότι πὼς εἶναι δυνατόν νὰ ὁμοιάζω ἀπαράλλακτως μετὴν εἰκόνα τῆς φαντασίας του;

— Ἄ! ἂν σὰς εἶχεν ἰδεῖ.

— Ἀλλὰ δὲν μὲ εἶδε. Καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ὕδιος δὲν τὸν εἶδε ποτέ.

— Πῶς! οὔτε ὁ πατήρ σας;

— Ὁχι, κύριε· τὸ συνοικέσιον συνεφωνήθη μετὰ τὸν συγγενὸν. Ὁ πατήρ μου εἶναι πλούσιος,

μοῦ δίδει πολλὴν προίκα. Ὁ νέος καὶ τὴν ἄρ' ἔχει ἱκανὴν περιουσίαν, ὡς φαίνεται, καὶ κληρονομίαν ἐλπίζει μεγάλην· περισσότερον δὲν ἐχρειάζετο διὰ τὸν πατέρα μου. Ἀς εἶχε τοῦλάχιστον πληροφορηθῇ ἀπὸ τοῦ συγγενεῖς περὶ τοῦ ἰδανικοῦ μέρους τῆς μνηστείας μου! ἦτον τὸ μικρότερον πράγμα, δὲν εἶναι ἀλήθεια;

— Ἀναμφιβόλως.

— Ἄν ἐγνώριζε τοῦτο, θὰ ἤξευρε πὼς νὰ φερθῇ, καὶ θὰ ἔκριεν ἂν μοῦ ἤρμυζε τοιοῦτος σύζυγός· τὴν ὁμοίαν φοβοῦμαι μὴ ζήσω δυστυχὴς τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἡμερῶν μου· διότι θὰ ἦμαι βέβαια δυστυχὴς ἂν καταλάβω ὅτι δὲν μ' ἀγαπᾷ.

— Καὶ νομίζετε ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος σκόπελος τὸν ὁποῖον ἔχετε νὰ φοβηθῇτε;

— Καὶ μικρὸν σὰς φαίνεται τοῦτο, ὥστε θέλετε καὶ ἄλλο;

— Ἀλλὰ, κυρία μου, λέγετε νὰ σὰς ἀγαπήσῃ ὁ σύζυγός σας· τοῦτο σημαίνει, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ὅτι αἰσθάνεσθε εἰς τὸν ἑαυτὸν σας τὴν θέλησιν, τὴν ἀνάγκην νὰ τοῦ ἀνταποδώσετε τὰ ἴσα.

— Καὶ εἶχατε περὶ τούτου ἀμφιβολίαν, κύριε;

— Παραδέχομαι ὅτι σὰς εὐρίσκει ἀπαράλλακτον μετὴν ὁποῖαν ἐπλασεν εἰκόνα· ποῖος σὰς βεβαιώνει ὅτι θὰ ἦστε διατεθειμένη νὰ τοῦ ἀνταποδώσετε κλίσιν ἀντὶ κλίσσεως, ὅτι θὰ τὸν ἀγαπήσετε τέλος πάντων; Ἡμπορεῖ νὰ μὴ ἦναι εὐφυής ἠμπορεῖ νὰ ἦναι καὶ νὰ μὴ σὰς ἀρέσῃ, διότι ἡ συμπάθεια δὲν ἐπιβάλλεται.

— Ὡ! κύριε, μὲ τρομάζετε! Καλὲ, εἶναι ἀληθὲς τοῦτο! ἠμπορῶ νὰ μὴ τὴν ἀγαπῶ! Καὶ ἂν ἐγὼ δὲν τὸν ἀγαπῶ καὶ αὐτὸς μὲ ἀγαπᾷ, εἶναι ἀκόμη χειρότερον παρὰ νὰ μὴν ἀγαπᾷ κἀνεῖς τὸν ἄλλον!... Καὶ ἐγὼ νὰ μὴ τὸ ὑποπτεύσω, καὶ νὰ ἦμαι εὐτυχὴς σχεδόν! διότι, χωρὶς νὰ γνωρίζω τὸ διατί, ἡ ἰδέα μόνῃ τῆς ὑπανδρείας μ' ἐκολάκευεν. Ἀλλὰ πὼς νὰ μαντεύσω ὅλα ταῦτα!

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἠκούσαμεν τὴν βιαστικὴν τοῦ ἀμαξήλατου φωνὴν, ἐπιπλήττοντος τὴν βραδύτητα τῶν ὁδοιπόρων, ὁ δὲ πατήρ ἔδειξε τὴν κεφαλὴν του εἰς τὴν θυρίδα, καὶ μετ' ὀλίγον κατέλαβε τὴν γωνίαν του.

Ἡ θυγάτηρ του ἐπρόλαβε ν' ἀρπάξῃ τὰς ἐφημερίδας, τὰς ὁποίας ὁ μετὰ τὴν ἡμῶν διάλογος τὴν εἶχε κάμει νὰ λησμονήσῃ ὁλωσδιόλου. Τότε ὅμως, αἱ δραματικαὶ ἐκείναι καὶ συγκινητικαὶ τῆς νεανικῆς φαντασίας τῆς σελίδες εἶχαν χάσει ὅλον τὸν γοήτευμα, διότι ὡχραὶ ἐφαίνοντο ἀπέναντι τῆς πολὺ πλέον ἐνδιαφερούσης αὐτὴν ἀληθείας· ἐπρόκειτο περὶ ὁλοκληροῦ τοῦ μέλλοντος αὐτῆς, ὅθεν πᾶς ἄλλος λογισμὸς ἐσιώπα.

Κωφοὶ καὶ ἄλλοι ἐταξιδεύσαμεν μέχρι τῆς

Β... ὅπου ἡ ἀμαξία στέκεται μίαν περίπου ὥραν.

Τὴν φορὰν ταύτην, ἡ νεᾶνις κατέβη ὁμοῦ μετὸν πατέρα της, καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Λευκοῦ Ἴππου.

Φαντάζεσθε ἴσως ὅτι ἔσπευσα καὶ ἐγὼ ν' ἀκολουθήσω τὴν Πιπίναν, καὶ πᾶν μέσον νὰ μεταχειρισθῶ ὥστε νὰ καθίσω εἰς τὴν τράπεζαν πλησίον της; Παντάπασι. Εἶδα ἀπέναντι τοῦ Λευκοῦ Ἴππου ἄλλιον τι πανδοχεῖον οἰκονομικόν (ὡς ἔλεγεν ἡ ἐπιγραφή του), ὅπου εἰσέβρευσαν ὅλοι οἱ εἰς τὸ ὀπισθεν καὶ τὸ ἐπάνω τῆς ἀμάξης μέρος καθήμενοι, καὶ τούτους ἀκολουθήσας, ἐκάθησα ἔμπροσθεν τραπέζης προβληματικῆς καθαριότητος, τῆς ὁποίας ἡ δαπάνη μόλις ἐφθανε τὸ τρίτημόριον τῆς ἡτοιμασμένης εἰς τὸ ἀντικρὺ τῆς ἐδοῦ μέρος. Ποίας δὲ λογῆς συνδαίτυμόνας εἶχα, εὐκόλως ἐννοεῖται.

Ῥυπαρὸς ὑπηρέτης ἦλθε πρὸς ἐμέ.

— Τί ὀρίζετε, κύριε; Ἐχομεν βραστὸν ἀξιόλογον, μακαρόνια, ὄρνιθα παραγεμιστὴν, ψητὸν μετ' ἐγώμηλα...

— Κονδύλιον, μελάνην καὶ χαρτίον εἰς τὴν στιγμὴν.

Ὁ τάλας ἐκεῖνος μ' ἐκύτταξεν ἔκθαμβος. Ἀξιόλογος καταναλωτὴς, θὰ εἶπε καθ' ἑαυτόν. Ὑπῆγε μολαταῦτα νὰ φέρῃ τὰ διαταχθέντα.

Ἐπανῆλθε δὲ μετ' ὀλίγον φέρων κονδύλιον μὲν χονδρὸν ὡς τὸν μέσον τῶν δακτύλων του, μελανοδοχεῖον δὲ τὸ ὁποῖον βορβοροδοχεῖον ἠδύνατο προσφύεσθαι νὰ ὀνομασθῇ, καὶ χαρτὴν εἰς τυλίγματα παντοπώλου μᾶλλον ἢ εἰς γραφὴν ἐπιστολῶν κατάλληλον.

— Τώρα, τί ἄλλο ἐπιθυμεῖ ὁ κύριος;

— Ὁ,τι θέλεις, ἀπεκρίθην, ἀνοίγων τὴν ἀκρὰν τοῦ κονδυλίου μετ' ὀνύχιον.

— Ἐπιθυμεῖ μίαν καλὴν σοῦπαν ὁ κύριος;

— Ἐστὼ μίαν καλὴν σοῦπαν.

— Ἀμέσως.

Ἀπαλλαχθεὶς τοῦ ρυπαροῦ ὑπηρέτου, ἤρχισα νὰ γράφω ταχέως τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν.

«Κυρία μου!

«Ὁχι ἡ τυφλὴ τύχη, ἀλλ' ἡ πρόνοια τοῦ Ὑψίστου ἠδρόκησε ν' ἀπαντηθῶμεν, χωρὶς νὰ ζητήσῃ ὁ εἰς τὸν ἄλλον, χωρὶς νὰ γνωρίζωμεθα, καθ' ἣν στιγμὴν ἐμέλλαμεν νὰ κρημνισθῶμεν κατακέφαλα εἰς τὸ θάραθρον τρομεροῦ καὶ ἀπηλπισμένου μέλλοντος. Μήπως ἠθέλησε νὰ σωθῶμεν ἀμοιβαίως, ἐμποδίζουσα οὕτω τὴν ἀπώλειαν ἀμφοτέρων; Ἐγὼ θαδίζω εἰς γάμον τὸν ὁποῖον τὰ προαισθήματά μου ἀποκρούουν· ὑμεῖς ἀφίνετε τὸ μοναστήριον, καὶ τρέχετε νὰ νυμφευθῇτε ποῖον; ἄνδρα τὸν ὁποῖον ποτὲ δὲν εἶδατε, τὸν ὁποῖον δὲν ἀγαπᾶτε ἀκόμη, τὸν ὁποῖον δὲν ὀ ἀγαπήσετε ἴσως ποτέ! ἡ συνομιλία μας, ἂν καὶ βραχεῖα, μ' ἐφώτισε πολὺ τὸν γάμον εἰς τὸν ὁποῖον τόσον ἀπερισκέπτως συνή-

νεσα, τὸν ὀλέθριον τοῦτον γάμον τὸν διαλύω, ἀπὸ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι τῆς ἀποφάσεώς μου αἰ συνέπειαι. Θέλω ν' ἀγαπῶ τὴν σύζυγόν μου καὶ ν' ἀγαπῶμαι παρ' αὐτῆς.

«Σὰς ἔλεγα πρὸ ὀλίγου ὅτι εἶχα τὴν λυπηρὰν πεποίθησιν ὅτι δὲν θὰ δυνθῶ ν' ἀγαπήσω ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν ἐν τούτοις ἔτρεχα νὰ νυμφευθῶ. Μὲ ἠρωτήσατε, καὶ σὰς ἀπεκρίθην ὅτι ἡ σχεδὸν βεβαιότης μου αὕτη προήρχετο ἐκ τοῦ ὅτι θεωρῶ ἀδύνατον νὰ ὁμοιάζῃ ἡ μνηστὴ μου τὴν ἀμετάβλητον δι' ἐμὲ εἰκόνα τῆς ἰδανικῆς γυναικός. Ἦτον αὕτη μίαν τῶν αἰτιῶν, ἀλλ' ὅχι ἡ μόνῃ· ἔχω καὶ ἄλλην ἰσχυροτέραν, κυρία μου, καὶ αὕτη εἶναι ὅτι τὸ ἰδανικὸν τοῦτο πρόσωπον, τὸ πρὸ πολλῶν ἐτῶν παρὸν εἰς τὴν φαντασίαν μου, τὸ ἦρα τέλος πάντων! Ἀλλὰ εἶμαι διὰ τοῦτο εὐτεχέστερος; Ἀλλοίμονον! τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, τὸ μεταβληθὲν εἰς ἀλήθειαν, μόλις τὸ εἶδα καὶ πέπωται νὰ τὸ στερηθῶ. Ὑπανδρεύεται καὶ αὕτη ἡ μᾶλλον τὴν ὑπανδρεύουν, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ τὴν ἔχῃ ἄλλος, ἄνθρωπος ξένος, ἀγνώριστος, ἀγροίκος ἴσως τὴν καρδίαν, βεβαίως δὲ μὴ ἀγαπῶν αὐτὴν ὅπως ἐγὼ ἐμελλὰ νὰ τὴν ἀγαπήσω.

«Ἄ! ἂν μὲ ἠγάπα καθὼς τὴν ἀγαπῶ, ἂν ἡ κλίσιν ἦτο ἀμοιβαία, τότε δὲν θὰ ἔλειπεν ἡ ἐλπίς. Ἀλλ' ὅτι μὲ εἶδεν, ὅτι βραχεῖαι τινες φράσεις ἀντηλλάχθησαν μετὰ τὴν ἡμῶν, εἶναι τοῦτο τὸ μόνον πλεονέκτημα κατὰ τὸ ὁποῖον ὑπερέχω τοῦ ἀντιζήλου μου, καὶ ὁ ἴδιος ἐννοῶ ὅτι τοῦτο μόνον δὲν ἀρκεῖ. Ἐστὼ! ἂς μὴ ἦναι πλέον λόγος περὶ ἐμοῦ· δὲν ἔχω κἀνὲν δικαίωμα, κἀνὲν τίτλον ἰσχυρόν· ἀπαρνοῦμαι πᾶν συμφέρον προσωπικόν, καὶ περὶ αὐτῆς μόνης ἐνασχολοῦμαι. Ἀς ἀγνοῇ ὅτι ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἄνθρωπος θέλων ν' ἀφιερῶσιν εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν του, ἀλλ' ἂς φροντίσῃ ἡ ἰδία περὶ αὐτῆς καὶ ἂς μὴ προχωρήσῃ βῆμα πλέον εἰς τὴν ὁποῖαν ὠθεῖται ὁδόν. Ἀς κάμῃ καθὼς ἐγὼ, ἂς εἰπῇ ὅχι καὶ μετὰ τὸ ἀποσπασθῆναι παρ' αὐτῆς ναι, διότι εἶναι καιρὸς ἀκόμη.

«Ἀναγνώσατε τὸ παρὸν, κυρία μου, καὶ ἀναγνώσατέ το, ἂν ἦναι δυνατόν, μετὴν καρδίας σας· καὶ, ἂν μὲ θεωρήσῃτε τολμηρὸν, καταδικάσατε τὴν σοβαρότητα καὶ τὸ κατεπεῖγον τῶν περιστάσεων, αἵτινες εἶναι ἀνώτεραι ἡμῶν καὶ μ' ἐβίβαν νὰ σὰς γράψω.»

Μόλις ἤγγισα τὴν σοῦπαν καὶ ἄλλα δύο ἢ τρεῖς φαγητά, τὰ ὁποῖα εἶχε φέρει προθύμως ὁ πανδοχεύς. Ἐδίπλωσα τὴν ἐπιστολήν μου, ἐπλήρωσα ὅτι μοῦ ἐζήτησε, καὶ ἐξῆλθον. Ἡ ἀμαξία ἐπερίμεναν· οἱ ἵπποι εἶχον ζευχθῇ· οἱ συνοδοιπόροι μου ἀνέβαιναν· ἐφύλαξα ἐγκαίρως τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως ἐδίδοτο.

Εἶδα τὴν νέαν συνοδοιπόρον μου κυττάζουσαν περὶ αὐτὴν, ὡς ζητοῦσάν τινα ἢ πράγμα τι. Τέ-

λος πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἀπῆντησαν τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἠλλαξαν διεύθυνσιν.

Εἶχα εὐρεῖ τὰς ἐπιφυλλίδας τῆς νεάνιδος εἰς τὴν θέσιν μου καὶ τὰς ἐπῆρα. Ἔθεσα ἐπιδεξίως μεταξὺ αὐτῶν τὴν ἐπιστολήν μου, καὶ τὰς ἔδωκα, λαβὼν εἰς ἀμοιβὴν ἐρασιμώτατον εὐχαριστίας μειδίαιμα.

Μετὰ τινὰ λεπτὰ ἡ μουσικὴ τοῦ πατρὸς — ἡξούρετε ποῖα μουσικὴ — ἤρχισεν.

Ἡ νεάνις μ' ἐκύτταξε μειδιδῶσα.

— Θὰ τὸν ἐξυπνήσω, μοῦ εἶπε, μᾶς κωφαίνει.

— Μὴ διὰ τὸν Θεόν! ἀπεκρίθη ζωηρῶς· εἶναι μεγάλη σκληρότης.

Ἰπήκουσε, καὶ ἐσεβάσθη τὸν πατρικὸν ὕπνον.

Ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα τὰς ἐφημερίδας· ἐγνώρισε τὸ διπλωμένον ὡς σημεῖον μέρος τῆς σελίδος, ὅπου εἶχε διακόψει τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπανέλαβεν αὐτήν. Τοῦτο καὶ ἐγὼ ἤθελα.

Χαλαρὰ ἦτον ἡ ἔνωσις τῶν φύλλων, καὶ ἡ εἰς αὐτὰ κρυπτομένη ἐπιστολή μου δὲν ἠδύνατο νὰ σταθῇ πολλὴν ὥραν εἰς τὴν θέσιν τῆς. Καὶ ἀληθῶς, ἡμίσειαν στήλην δὲν εἶχεν ἀναγνώσει, καὶ ἡ ἐπιστολή ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατά τῆς.

Ἐκπλαγείσα, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ χαρτίον καὶ τὸ ἐγύρισε καὶ ἐξανήγυρσεν ἱκανὴν ὥραν. Καλὰ καὶ δὲν τὴν ἐσφράγισα, διότι, μὴ γνωρίζουσα τί ἦτον, δυσκόλως θ' ἀπεφάσιζε νὰ τὴν ἀποσφραγίσῃ. Τῆς εἶχαν δανεισθῇ αἱ ἐπιφυλλίδες ἀπὸ συμμαθήτριάν τινά ἴσως, καὶ ὑπέθεσεν ὅτι ἦτον ἄσκοπὸν τι ἔγγραφον εἰς τὴν φίλην τῆς ἀνῆκον· ὅθεν τὸ ἐξεδίπλωσε, μακρὰν τοῦ νὰ περιμένη ὅ,τι περιεῖχεν.

Ἀμα διεξελοῦσα τοὺς τρεῖς πρώτους στίχους, δὲν ἐδίστασεν ὅτι ἡ ἐπιστολή διευθύνετο πρὸς αὐτήν, καὶ ὅτι ὁ γράψας ἦμην ἐγὼ. Διεκόπη λοιπὸν καὶ ἐστράφη πρὸς ἐμὲ, ὡς ἐρωτῶσά με τί τοῦτο ἐσήμαινε.

Ἐκυψα εἰς τὸ ὅτιον τῆς, καὶ, μὲ φωνὴν ἱκετικὴν, τῆς εἶπα·

— Σὰς παρακαλῶ, ἀναγνώσατε.

Ἀνέγνωσεν ἡ κυρία Πιπίννα μέχρι τέλους τὴν ἐπιστολήν μου, ἐκοκκίνισε πολὺ περὶ τὰ μέσα, ἀλλὰ δὲν διεκόπη. Ἐπειτα τὴν ἐδίπλωσε καὶ μοῦ τὴν ἔδωκε.

Δὲν ἤθελε νὰ δείξῃ μὲ τοῦτο οὔτε ὀργὴν, οὔτε περιφρόνησιν· μόνον ἐσωτερικὴ τις φωνὴ τῆς ἔλεγεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ φυλάξῃ ταύτην τὴν ἐπιστολήν.

— Σὰς παρακαλῶ...

— Καλὲ, λάβετέ την, μοῦ εἶπε· αὐτὸ μᾶς χρειάζεται, νὰ τὴν ἰδῇ ὁ πατήρ μου.

— Κυρία μου, τῆς εἶπα μὲ φωνὴν τῆς ὁποίας ἡ συγκίνησις δὲν εἶχε τι προσποιητόν· ἀνεγνώσατε τὴν ἐπιστολήν μου· ἐπέσθητε, ἐλπίζω, ὅτι ἐνδιαφέρομαι ὑπὲρ ὑμῶν χωρὶς ποσὺς νὰ λείψω ἀπὸ τὸ ἀπαιτούμενον σέβας. Δέχεσθε

φίλιαν ἥτις, ἂν καὶ χθὲς λαβοῦσα ἀρχὴν, θὰ ἦναι, σὰς ἐμνύω, πλήρης ἀφοσιώσεως;.. Μὴν ἀποποιήσθε· ἴσως ποτὲ δὲν θὰ λάβετε εἰς τὴν ζωὴν σας πλεοντέραν ἀνάγκην ὁδηγοῦ καὶ φίλου.

— Κύριε... ἐτραύλισεν ἡ ἄκακος νεάνις καταπλαγείσα καὶ συγκινηθεῖσα συνάμα ἐκ τῶν μεγάλων τούτων φράσεων, αἵτινες ἦλθαν ἀφ' ἐαυτῶν εἰς τὰ ἄκρα τῶν χειλέων μου.

— Λέγετε, τί θὰ κάμετε; ἠκολούθησα μὲ τὴν αὐτὴν ἀφέλειαν.

— Καὶ τί θέλετε νὰ κάμω; ἀπεκρίθη κυττάζουσα με κατὰ πρόσωπον.

— Ὑπακούετε; συγκιναττίθεσθε εἰς τὴν ὁποίαν σὰς προτείνουν ὑπανδρεῖαν;...

— Ἀλλ' ἢ μπορῶ πλέον, κύριε, νὰ εἰπῶ ὅτι δὲν συγκιναττίθεμαι... ἐνῶ ὅλα ἐτελείωσαν, ὅλα αἱ ἐτοιμασίαι ἐγείναν, καὶ μόνον ἡ παρουσία μου περιμένεται;...

— Αὐτὴν μόνον τὴν ἐνστασιν ἔχετε;

— Ἀλλοίμονον! κύριε, καὶ τοῦτο μόνον δὲν ἀρκεῖ;

— Φρονεῖτε;

— Καὶ σεῖς, κύριε;

— Ἐγὼ; βλέπετε ὅτι φρονῶ ὀλίγον διαφορετικὰ· διότι, ἂν καὶ εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν, ἂν καὶ τὸν λόγον μου ἐπίσης ἔδωκα, καὶ μὲ περιμένουν ἀδιστακτῶς, ἀποφασίζω νὰ διατηρήσω τὴν ἐλευθερίαν μου, νὰ μὴ τὴν ἀλλάξω, θέλω νὰ εἰπῶ, παρὰ μὲ δεσμὰ χιλιάδας γλυκύτερα καὶ αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας.

— ὦ! ὑμεῖς, κύριε, ὑμεῖς εἶστε ἀνὴρ.

— Μάλιστα διότι εἶστε γυνή, ἡ ἄβυσσος εἶναι βαθυτέρα, καὶ ὁ κίνδυνος μεγαλότερος, ἂν δὲν ἔχετε τὴν ἀναγκαίαν τόλμην νὰ τὸν προλάβετε. Ὁ ἀνὴρ, ἂν ἦναι δυστυχὴς εἰς τὰ οἰκιακά του, δὲν μένει πάντοτε ἐντὸς τῆς οἰκίας· ἡ γυνή ὅμως μένει, καὶ μένει ὡς εἰς δεσμοτῆριον αἰώνιον, καταδικασθεῖσα εἰς βασάνους καὶ μαρτύρια ἀτελεύτητα. Ὁ δυστυχὴς ἀνὴρ κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον ἢ μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ δυστυχὴς· ὅταν ὅμως ἡ ὑπανδρὸς γυνή ἦναι δυστυχὴς, ἡ δυστυχία τῆς εἶναι πλήρης καὶ ἀνεπανδρόωτος!

— Ἀναμφιβόλως, ἀναμφιβόλως, ἐπιθύρισε μὲ ἠλλοιωμένην φωνήν, βλέπω ὅτι θὰ δυστυχῇσω... Ἀλλὰ μήπως βλέπω καὶ τὸ μέσον τῆς θεραπείας;

— Ὑποθέτετε λοιπὸν ὅτι ὁ κύριος πατήρ σας;..

— Ὁ πατήρ μου; ἂν ἤξευρα μόνον ὅτι τοιοῦτό τι διαλογίζομαι!... κακὸς δὲν εἶναι καὶ πολὺ μὲ ἀγαπᾷ, ἀλλὰ νομίζω ὅτι θὰ μ' ἐφόνευεν!

— Εἶναι δυνατόν!

— Ἐπειτα, ἔδωκε τὸν λόγον του, καὶ δὲν εἶναι ἀνθρώπος νὰ τὸν ἀνακαλέσῃ, καὶ ἂν ἀκόμη πεισθῇ ὅτι ὁ γάμος οὗτος θὰ μὲ καταστήσῃ διὰ βίον δυστυχῇ.

— Λοιπὸν, ἀνέλαβα μετὰ μικρὰν παύσιν, θὰ ὑπακούετε!

Μ' ἐκύτταξεν ἀτενῶς.

— Νομίζετε ὅτι ἢ μπορεῖ νὰ γείνη ἄλλῶς; Λέγετε, γνωρίζετε κἀνὲν μέσον νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ πατήρ μου ν' ἀλλάξῃ γνώμην, νὰ θελήσῃ νὰ διαλύσῃ τὸ συνοικέσιον τοῦτο; λέγετε, γνωρίζετε κἀνὲν τοιοῦτο μέσον;

— Ἰσως, ἀπεκρίθη παραδόξως ἀνασκιρτήσας.

— ὦ! λέγετε, λέγετε, εἶπεν ὀρμητικῶς· τί πρέπει νὰ κάμω;

Ἀνέκοιλος ἦτο τότε ἡ θέσις μου· ἤγγιζα εἰς τὸν σκοπὸν· ἀλλὰ τὸ δυσχερέστερον καὶ ὀλισθηρότερον βῆμα ἦτον τὸ τελευταῖον.

Ὅθεν ἐδίστασα νὰ προσφέρω τὸν ὀριστικὸν λόγον. Ἐπρεπεν ὥς τὸσον νὰ λαλήσω, ὁ καιρὸς καὶ ἡ νεάνις μ' ἐβίαζαν. Ἐμελλὰ νὰ ὑπακούσω, ὅταν παρ' ἐλπίδα ὁ πατήρ ἐξύπνησε, καὶ οὕτω διεκόπη, εἰς τὸ ὠραιότερόν της μέρος, ἡ σειρὰ τῆς ὁμιλίας μας.

Καὶ αὐτὴ μὲν ἔλαβε πάλιν εἰς χεῖρας τὰς ἐφημερίδας τῆς, ἐγὼ δὲ ἐκόλλησα τὴν παρειάν μου εἰς τὸ ἔρεισμα τῆς ἀμάξης, καὶ ἐχαμήλωσα τὰ βλέφαρα ὡς ἄνθρωπος ἐτοιμαζόμενος νὰ κοιμηθῇ. Διὰ τοῦ διπλοῦ τούτου στρατηγήματος καὶ τῆς ἐπιμόνου ἀφωνίας, ἠλπίζετο ὅτι καὶ ἐκεῖνος θὰ ἐπαναλάβανε τὴν μουσικὴν του. Ἀλλ' ἡ ἐλπίς μας ἐματαιώθη· ὁ φίλος εἶχε χορτάσει τὸν ὕπνον, καὶ φόβος ἦτον μήπως τὸ λοιπὸν τοῦ ταξειδίου ἐμελλε νὰ γείνη μὲ ἀνοικτοὺς ὀφθαλμούς.

Οἱ φόβοι μου ἐπαλήθευσαν!

Ὁ πατήρ τῆς Πιπίννας, ἐξάγων ἀπὸ τὸν κόλπον του μικρὸν μετὰλλινον κουτίον περιέχον φώσφορα, ἤρχισε ν' ἀνάπτῃ τὴν καπνοσύριγγά του. Ἐλπίς πλέον δὲν ἦτο νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν συνομιλίαν μας!

Ἡ νεάνις ἐκοιμήθη μέχρι τῆς πρωΐας, ἐνῶ ὁ πατήρ ἐκάπνιζε.

Τὴν 8 πρωΐνην ὥραν ἡ ἄμαξα ἐφθασεν εἰς Μ... τὸ τέρμα τοῦ ταξειδίου μου!

.....

Μετ' ὀλίγον εὐρισκόμην εἰς τὴν οἰκίαν τῆς θείας μου. Ὅταν ἐμβῆκα εἰς τὴν μικρὰν αἴθουσαν ὅπου συνεθίζε νὰ κάθηται, εἰς τὴν γωνίαν ἐνὸς τῶν πρὸς τὸν κῆπον παρθεύρων, δὲν ἠθέλησε νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἶμαι ἐγὼ. Ὅποια σπουδὴ! ὁποία προθυμία! Ἡ γνωστὴ πρὸς τὸν γάμον ἐναντιότης μου, τόσον ὀλίγον συνεφώνει μὲ τὴν ἐκπληκτικὴν ταχύτητα τοῦ ἐρχομοῦ μου, ὥστε ἡ Κυρία Σωφρονία σχεδὸν ἐτρόμαξε, καθὼς μοῦ τὸ ὁμολόγησε μεταταῦτα. Μήπως ἐνόμισεν ὅτι κκῆ ἦτον ἡ ἀτομικὴ μου κατάστασις, καὶ ὅτι τὸ δελεαστικὸν θέλημα τῆς μελλούσης νὰ ἐπανορθώσῃ αὐτὴν προικὸς ἦτον ἡ πεζὴ καὶ μόνη ἀληθὴς τοῦ κινήματός μου ἐξήγησις; Ἄν ἡ τοιαύτη ἐρμηνεία δὲν ἦτον εὐμενὴς, κατ' εὐτυχίαν δὲν ἦτον οὔτε ἀληθὴς, διότι—πρᾶ-

μα τὸ ὁποῖον θὰ σὰς ἐκπλήξῃ, καὶ θὰ σὰς σκανδαλίξῃ ἴσως—δὲν εἶχα οὔτε δανειστάς, οὔτε χρῆν.

Μετὰ τὰ πρῶτα τῆς ὑποδοχῆς φιλοφρονήματα, ὁ λόγος ἔπεσεν εὐθὺς εἰς τὰ περὶ τοῦ γάμου. Τὴν φορὰν ταύτην, ἡ θεία μου ἐξηγήθη ἐκτενέστερον περὶ τῆς μνηστῆς μου καὶ μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι ἦτον κατὰ πάντα ἀξίεραστος. Δὲν ἐναντιώθη εἰς τίποτε, ὅλα τὰ ἤρα καλὰ, ἐπωφελῆ καὶ κατ' εὐχὴν! Ἐδῆλωσα μόνον τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τελειώσωμεν μίαν ὥραν ἀρχήτερα· εἶπα ὅτι εἶχα συμφέροντα ἀπαιτοῦντα τὴν ταχίστην ἐπιστροφὴν μου εἰς Παρισίους, καὶ ἐζήτησα νὰ γείνουν αἱ ἀναγκαῖαι ἐκκλησιαστικαὶ διακηρύξεις καὶ ἡ τελετὴ ἄνευ ἀναβολῆς. Ἐσκέφθη ὅτι ὁ μόνος τρόπος νὰ λησμονήσω τὴν εὐεδῆ συνοδοιπόρον μου ἦτο νὰ τελέσω ὅσον τάχιστα τὸν μοιραῖον γάμον μου!

Ἡ θεία μου εἶπε καὶ εἰς ὅλα. Ἀπεφασίσθη νὰ ὑπάγωμεν τὴν ἐπαύριον μετὰ πομπῆς νὰ ἐπιτελεσθῶμεν τὸν κύριον Δὲ Κουρβίλ καὶ τὴν κυρίαν Ουγατέρα του.

Τὴν ἐπαύριον, μετὰ τὸ πρόγευμα, ἡ κυρία Σωφρονία ὑπῆγεν εἰς τὸ δωμάτιόν της νὰ στολισθῇ, καὶ ἔστειλε καὶ ἐμὲ νὰ κάμω τὸ ἴδιον. Μετὰ τρία τέταρτα τῆς ὥρας, ἀνέβημεν εἰς τὸ ὄχημα, καὶ διηυθύνθημεν εἰς τὴν πόλιν.

Καθ' ἂν στιγμὴν ἔπρεπε νὰ ἐμφανισθῶ ἐνώπιον τῆς νεάνιδος ἐκεῖνης, τὴν ὁποίαν ἐμελλὰ νὰ νυμφευθῶ διὰ πείσμα, καὶ—τίς ἡξούρει;—ἴσως ν' ἀγαπήσω διὰ πείσμα, ἡσθάνθη συνοικιστὴν περιεργίας τόσον σφοδρὰν, ὥστε ἤρχισε νὰ πάλλῃ ἡ καρδία μου.

Μᾶς εἰσῆγαγον εἰς αἶθουσαν μεγάλην καὶ μεγαλοπρεπῆ, τῆς ὁποίας ὅμως ἡ μεγαλοπρέπεια ἦτον μεγαλητέρα τῆς ἐντελοῦς φιλοκαλίας· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἤμεθα τόσον ἀπαιτητικοὶ πρὸς τοὺς νεοπλοῦτους.

Ὁ κύριος Κουρβίλ εἶχε βεβαίως μάθει ὅτι ἦλθαμεν, καὶ δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ ἐμφανισθῇ.

Καὶ ἀληθῶς, ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἠνοιχθῆ σχεδὸν εὐθὺς, καὶ εἰσῆλθεν ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ τοῦτον ἠκολούθει δειλῶς ἡ κυρία Ουγατέρα του.

Καθὼς τοὺς εἶδα ἀφῆκα κραυγὴν.

Ὁ κύριος Κουρβίλ καὶ ἡ Ουγατέρα του ἐπράξαν τὸ ἴδιον.

Ἡ θεία μου μᾶς ἐξέλαβε τρελλούς.

Δὲν θὰ σὰς τυραννήσω, ἀναγνώσταί μου, βράδυνων τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος. Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Κουρβίλ ἦσαν αὐτοὶ, αὐτάτατοι οἱ συνοδοιπόροι μου.

Ἐταξείδευσα ἀπὸ Παρισίων εἰς Μ... μὲ τὸν μέλλοντα πενηθρόν μου καὶ τὴν ὑποψήφιαν σύζυγόν μου χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζω, θεράπεύων ὡς ἐρωμένην τὴν μνηστῆν μου, καὶ προσπαθὼν ὅλας δυνάμεις νὰ διεγείρω ὅλην τῆς τὴν ἀντιπάθειαν κατὰ τοῦ μισή-

τοῦ μου ἀντιζήλου, ὅστις ἤμην ἐγὼ ὁ ἴδιος! Ἀπὸ τὴν τρίχα ἔλειψε ν' ἀρπάσω τὴν σύζυγόν μου, καὶ νὰ υπάγω νὰ τὴν νυμφευθῶ κρυφίως εἰς γωνίαν τινὰ τῆς Ἰταλίας, ἐνῶ ἡ τελετὴ τοῦ γάμου ἠδύνατο νὰ γείνη ἀνεμποδίστως καὶ ταχύτερα καὶ πλησιέστερα. — Ὡ εἰμαρμένη, παράδοξα τὰ παίγνιά σου!

Ἀφοῦ παρήλθεν ἡ πρώτη ἐκπληξίς, ὁ πενθερός ἔλαβε τὸν λόγον.

— Καλὲ, εἶναι ὁ συνοδοιπόρος μας!

— Καλὲ, τί λέγετε; εἶπεν ἡ θεία μου.

— Χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζω, χωρὶς ποσὺς νὰ τὸ υποπτεύσω, εἶχα τὴν τιμὴν νὰ συνταξιδεύσω εἰς τὴν αὐτὴν ἄμεινον μετὰ τὸν κύριον Δὲ Κουρβίλ, εἶπα τότε ἐγὼ ἀποκρινόμενος εἰς τὴν ἐρώτησιν τῆς θείας μου

— Ἀληθινά! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Σωφρονία. Συγκυρία παράδοξος! Λοιπὸν, εἶναι περιττὴ ἡ σύστασις.

— Παντάπασι, παντάπασι! διέκοψεν ὁ κύριος Κουρβίλ μνηστικῶν ὀλίγων διὰ τὴν μακρὰν ἀφωγίαν μου. Ἄν καὶ διατρίψαμεν ὁμοῦ δύο σωτὰς ἡμέρας, καθόλου δὲν ἐγνωρίσθημεν· διότι οὔτε τέσσαρας λέξεις πρὸς ἀλλήλους δὲν εἶπαμεν εἰς τὸν δρόμον. Δὲν εἶναι ἀλήθεια, Ἰωσηπίννα;

— Μάλιστα, πάτερ μου, εἶπεν ἡ κυρία Κουρβίλ κάτ' ὡς οὖτος τοὺς ὀφθαλμούς.

— Καὶ πῶς, καλὲ μου ἀντιζή, τόσον σιωπηλὸς εἶστε; καὶ ὅταν ἀκόμη συνταξιδεύετε μετὰ τοιαύτην ὥραιαν κυρίαν;

— Καὶ πῶς, κυρία θεία μου, ἀπεκρίθη πλὴρως ὑποκρισίας, μετὰ δειδίζετε διὰ τὴν διαγωγὴν μου ταύτην; Καὶ ἦτον τάχα συγχωρημένον εἰς ἐμὲ, ἐρχόμενον νὰ νυμφευθῶ, νὰ ρίψω τοὺς ὀφθαλμούς εἰς ξένης κυρίας ὥραιον πρόσωπον;

Καθὼς ἦτον πρόπον, ἡ πρώτη αὐτῇ συνέντευξις πολὺ δὲν διήρκεσεν. Ἀλλὰ, πρὶν φύγωμεν, μοῦ ἐδόθη ἡ ἄδεια, ὅχι μόνον νὰ ἔχω ἐλευθερίαν κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τὴν εἰσοδόν, ἀλλὰ καὶ νὰ συνομιλῶ κατ' ἰδίαν μετὰ τὴν μνηστὴν μου. Τότε οὔτε λέξιν εἶπαμεν πρὸς ἀλλήλους, διότι ἡ μικρὰ χαρμὰ πάντοτε ἔνευε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἀπέφευγε τὰ βλέμματά μου, ἐνῶ ἐγὼ ἐπάσχιζα παντοιοτρόπως νὰ ἐλκύσω τὰ ἐδικά της· καὶ τοῦτο, εἴτε διότι ἤθελε νὰ με κάμῃ νὰ πληρώσω ὀλίγον ἀκριβὰ τὴν εὐτυχίαν, εἴτε διότι ἐφοβέτο μὴν ἀνακαλυφθῇ μετὰξὺ ἡμῶν συνεννόησις τις καὶ συνενοχὴ, καταστρέφουσα τὴν ὁποίαν εἶχε συλλάβει περὶ τῆς ἀγριότητός μου ἰδέαν ὁ μέλλων πενθερός μου.

Μεθ' ἡμίσειαν λοιπὸν ὥραν, ἡ θεία μου ἐσηκώθη, καὶ ἐγὼ τὴν ἠκολούθησα, ὑποσχεθεὶς κατ' ἐπίμονον τοῦ κυρίου Κουρβίλ αἰτησιν, νὰ τοὺς ἐπισκεφθῶ καὶ πάλιν μετ' οὐ πολὺ.

Ποτὲ ὑπόσχεσις δὲν ἐτηρήθη μετὰ ἰουδαϊκωτέραν ἀκριβείαν. Τὴν ἐπαύριον μάλιστα τὸ ἑσπέρας ἐπῆγα εἰς ἐπίσκεψιν τῆς μνηστῆς μου· ὁ πατήρ

δὲν ἦτον, ἀλλ' ἡ κυρία Ἰωσηπίννα. Ἄλλο καὶ ἐγὼ δὲν ἤθελα· ἐμῆκα εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου μετὰ μίαν στιγμὴν ἦλθε καὶ ἡ νεάνις.

Ἐπειδὴ δὲν τὴν ὑπεστήριξε πλέον ἡ παρουσία οὔτε τοῦ πατρὸς τῆς, οὔτε τῆς θείας μου· ἐπειδὴ ἐνθυμεῖτο τὸ μυστηριώδες μυθιστόρημα, τὸ ὁποῖον ὑπογίως ἐπλέεζαμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν ἄμαξαν, πλησίον τοῦ ἀγαθοῦ κυρίου Κουρβίλ, ὅστις τίποτε δὲν ἐνόησεν· ἐπειδὴ ἤξευρε περὶ πλέον ὑπὸ ποίαν ἰδιότητα τότε τὴν ἐπεσκεπτόμενην, ἦτον τόσον τεταραγμένη, τόσον ἡλλοιωμένη, ὅταν εἰσῆλθεν, ὥστε μόλις ἠδύνατο νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας τῆς.

Ὡρμησα πρὸς αὐτήν, καὶ, λαβὼν τὴν δεξιάν της, τὴν ἔσφιγγα μετὰ τὰς δύο μου χεῖρας· ὁδηγῶν δὲ αὐτὴν εἰς ἐν τῶν θρονίων, ὅπου ἐγλίστρησε μᾶλλον ἢ ἐκάθισεν, εἶπα·

— Ὡ! κυρία μου· πόσον παράδοξος εἶναι ἡ τύχη μας! πόσον ἀπίστευτος ἡ εὐτυχία μου! Πῶς! ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἤθελεν νὰ μοῦ δώσουν χωρὶς νὰ με συμβουλευθῶν εἶναι ἡ αὐτὴ τὴν ὁποίαν ἤθελε νὰ νυμφευθῶ ἐκ συμπαθείας, τὴν ὁποίαν ἐσχόπευα νὰ νυμφευθῶ καταφρονῶν ὁποιοῦν ποτε εἶδους ἐμπόδιον! Ὅνειρον πιστεύω ὅτι βλέπω ἢ ὅτι παράφρων ἔγινον, ἂν δὲν με βεβαιώσετε ἡ ἰδία ὅτι καὶ ἔξυπνος εἶμαι καὶ τὰς φρένας μου δὲν ἔχασα!

Ἀντὶ ν' ἀποκριθῇ, μ' ἐκύτταξε μόνον, καὶ τὸ βλέμμα τῆς ἐκείνο ἦτον τόσον περιπαθὲς καὶ τρυφερὸν, ὥστε μοῦ ἦλθαν δάκρυα.

— Ὡ θεέ μου! ἠκολούθησα ἀφ' ὅταν εὐρίσκων λόγων εἰς τὸ κατακυριεύον τὴν ψυχὴν μου ἄμετρον τῆς χαρᾶς αἰσθημα, ὦ θεέ μου! πόσον δίκαιον ἔχουν οἱ λέγοντες ὅτι διὰ τίποτε εἰς τὸν κόσμον τοῦτον δὲν πρέπει ν' ἀπελπιζώμεθα! Τὰ φαινόμενα, αἱ πιθανότητες, τὰ πράγματα, ὅλα ἠγείροντο κατ' ἐμοῦ· ἐναντίον τῆς ὑποσχέσεώς σας, μετὰ ἀφήκατε ἔρμαιον ἀπογνώσεως καὶ ἀδημονίας ὀλόκληρον νύκτα, χωρὶς νὰ μοῦ δώσητε σημεῖον ζωῆς.

Καὶ βεβαίως, τὰ σχέδιά μου περὶ ἀπαγωγῆς, τῆς ὁποίας ἡ τύχη μᾶς ἀπήλλαξε, λήθης πλέον καὶ ὅχι μνήμης ἦσαν ἄξια, ἀφοῦ ὁ γάμος ἐγένετο κατὰ συγκατάθεσιν τῶν οἰκείων. Ὁ ἐραστής ὠφελεῖται διεγείρων ἰδέας μυθιστορικὰς· ὁ σύζυγος ὅμως εὐρίσκει ἀσφάλειαν καὶ ἐγγύησιν εἰς μόνους τὰς ὑγιεῖς καὶ ἠθικὰς ἰδέας, εἰς τὴν θετικότητά τῶν καθηκόντων τοῦ βίου, εἰς τὴν πεφωτισμένην, οὕτως εἶπεν, πρόληψιν κατὰ τῆς ἀγυρτικῆς ἐκείνης ὥραιον αἰσθημάτων ἐπιδείξεως, ἥτις ἄλλο τι δὲν ἀποδεικνύει εἰμὴ χαρὰ κατὰ εἰς ἄκρον δισταγμὸν ἢ ἀνοησίαν πολλήν. Μετεμνήσθη τῇ ἀληθείᾳ ὀλίγον δι' ὅσα εἶπα καὶ ἔπραξα ἐπὶ τῆς ἀμάξης, ἀλλὰ τὰ παρελθόντα πλέον δὲν ἐπανέρχονται. Ἐπειτα, ἡ γυνὴ κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην εἶναι ζῶν ἀπαλή λαμβάνουσα ὁποίαν θέλει τις νὰ τῆς δώσῃ

μορφὴν, συμμαχοῦντος μάλιστα τοῦ ἔρωτος. Ἡ μνηστὴ μου εἶχεν ἀκόμη καιρὸν νὰ διδασθῇ τὰ τοῦ βίου· εἰς ἐμὲ λοιπὸν ἀπέκειτο νὰ τὴν διδάξω ὅσα ἤθελα νὰ μάθῃ καὶ νὰ τῆς κρύψω τὰ λοιπά.

— Λοιπὸν, ἡῦρα τὴν ἰδανικὴν μου σύζυγον, ἐκείνην τὴν ὁποίαν εἶχα ὀνειρευθῇ ὡς τὸν τύπον τῆς ἀνθρωπίνης καλλονῆς καὶ ὅλων τῶν χαρίτων! Ἀλλὰ τοῦτο, φεῦ! τί σημαίνει, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἀμοιβαιότης; Εἰς ὑμᾶς ἀπόκειται νὰ βεβαιώσετε, ἢ νὰ μοῦ ἀφαιρέσετε πᾶσαν ἀπάτην... Ἀπηντήσατε καὶ ὑμεῖς τὸν ἰδανικὸν σας σύζυγον;

— Δύσκολον ἐρώτησιν μ' ἐρώτατε. Θὰ ἔκλινον πολὺ νὰ πιστεύσω ὅτι ὁ προορισθεὶς σύζυγός μου εἶναι αὐτός ὁ ἀληθὴς ἐκλεκτός τῆς καρδίας μου, ἂν δὲν μ' ἐβεβαιώνετε ὅτι ποτὲ δὲν θὰ τὸν ἀγαπήσω. Ὑμεῖς εἶστε ἐμπειρότατος εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ἡ γνώμη σας ταλαντεύει πολὺ τὴν γνώμην μου.

— Ὡ! ὅχι, ὅχι! ἀνέκραξα θλίβων αὐτὴν περιπαθῶς εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Μόνον τὸν ἑαυτὸν σας πιστεύσατε, μόνον τὴν καρδίαν σας ἀκούσατε. Ἡ γνώμη μου εἶναι ἀνόητος, δὲν ἔχει τὸν κοινὸν νοῦν, καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ τὴν λησμονήσετε! Τὸ θέλετε!

— Ναί, εἶπε θλίβουσα τὴν δεξιάν μου.

Τὴν ὑπόσχεσίν μου τοῦ νὰ σὰς διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν μου νομίζω ὅτι ἐπάνω κάτω τὴν ἐξεπλήρωσα· ἐκτὸς ἂν θελήσετε νὰ σὰς περιγράψω τὰ μικρὰ καὶ κοινὰ τοῦ γάμου περιστατικὰ, γάμου ὁμοιάζοντος ὅλους τοὺς γάμους. Τί ἄλλο νὰ σὰς εἰπῶ ἀκόμη! Ὅτι δύο ἡδὴ ἔτη διατελῶ σύζυγος· ὅτι ἀγαπῶ τὴν σύζυγόν μου ὅπως ἀπ' ἀρχῆς τὴν ἠγάπησα, καὶ ὅτι ἀνταγαπῶμαι ἐπίσης· ὅτι καρπὸν τῆς ἀγάπης ταύτης ἔχομεν μικρὸν ἄγγελον, ἐράσμιον καὶ εὐσαρκον ὡς τοὺς ἀγγέλους τῆς ὥδης τοῦ Βερανζιέ· ὅτι ζῶμεν συγκεντρωμένοι εἰς τὴν εὐδαιμονίαν μας καὶ ἀδιαφοροῦντες εἰς τὰ περὶ ἡμᾶς· ὅτι ἡ σύζυγός μου, γενομένη μήτηρ, ἔγινε διαμίας σοφὰ, σύννομος, ἐμβριθής; Ὅλα ταῦτα τὰ γνωρίζετε σεῖς οἱ ἔχοντες σχέσιν καὶ οἰκειότητα μεθ' ἡμῶν, καὶ δύναμενοι νὰ ἐκτιμῆτε τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν καρδίαν τῆς πολυτίμου ταύτης γυναικός. Δὲν ἐγνωρίζετε μόνον τὰς περιστάσεις τοῦ γάμου μας, καὶ τὴν γνώσιν αὐτῶν ἐχρεώστων εἰς τὴν φιλίαν σας. Ἐξεπλήρωσα λοιπὸν τὸ καθήκον μου· ἐλπίζω ὅτι θὰ εὐχαριστηθῆτε νὰ τελειώσω ἐνταῦθα, ἐπευχόμενος εἰς ὅλους τοὺς ἀγάμους τὴν αὐτὴν τύχην καὶ τὴν αὐτὴν εὐδαιμονίαν. Ἀμήν.

Ἡ ἐπομένη διατριβή, γράφεται ὑπὸ τοῦ κ. Ε. Δ. Ροῦδου, ἀπεσπάρθη ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ περὶ ξιφασκίας συγγράμματος τοῦ κ. Πύργου.

ΠΕΡΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ

Κατὰ τὸν κλεινὸν Πασχάλην «ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι οὔτε ἄγγελος οὔτε κτῆνος, ὁσάκις ὅμως

θελήσῃ νὰ γείνη ἄγγελος, γίνεται κτῆνος.» Ἡ δὲ καθημερινὴ πείρα καὶ ἡ ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἱστορία βεβαιοῦσι τὴν ἀλήθειαν τοῦ σκληροῦ τούτου ἀποφθέγματος. Ἡ φύσις ἡμῶν δὲν εἶναι δεκτικὴ εἰμὴ μόνον βαθμοῦ τινος τελειότητος· ἀμα δὲ ἐπιχειρήσῃ τις νὰ υπερβῇ τὰ ὅρια αὐτῆς, ἀντὶ ἀγγέλου καταντᾷ κτῆνος ἢ καὶ θηρίον. Τὰ χροονικά τῶν ἐθνῶν βροῖθουσι τοιούτων παραδειγμάτων. Οὕτως οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Διογένητος, θελήσαντες νὰ ὁμοιάσωσι τοὺς θεοὺς ἀπολακτίζοντες τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἀδυναμίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἔγειναν σκύλοι· οἱ διάδοχοι τῶν κυνικῶν ἀσκηταὶ καὶ μοναχοὶ ὠνόμαζον μὲν ἑαυτοὺς ἡγγε.λικούς καὶ μεγαλοσχήμες, πράγματι δὲ ἦσαν ἐκστατικὴ ἀγέλη, ἥς ἡ κατοικία ἐκαλεῖτο μάνδρα· ἐπὶ δὲ τῶν ἡμετέρων χρόνων οἱ ἐπιχειρήσαντες νὰ καταβιβιάσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς τὸν οὐρανόν, οἱ ὀνειρευθέντες τὴν διηνεκῇ εἰρήνῃ, τὴν κατάργησιν τῆς θανατικῆς ποινῆς, τὴν ἰσότητά, τὴν κοινοκτημοσύνην, οἱ Φουριέροι, Λερού, Μαράτοι, Δαντῶνες καὶ Δελεκλουζαί, ἐκυλίσθησαν εἰς τὸν φόνον ὡς τίγρεις αἰμοχαρεῖς. Ἐν ἐνὶ λόγῳ πάντες ὅσοι ἐπειράθησαν νὰ κολλήσωσιν εἰς τὴν ῥάχιν τῶν πτερᾶ ἀντὶ ἀγγέλων ἔγειναν Ἰακροὶ καὶ ἔπεσαν εἰς τὴν λάσπην.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐκρίναμεν καλὸν νὰ προτάξωμεν τοῦ περὶ ξιφασκίας βιβλίου τοῦ καλοῦ ἡμῶν διδασκάλου κ. Πύργου, διότι καὶ ἐν Ἑλλάδι ἡ ἀγγελομανία κατήντησε νόσος ἀρκούντως διαδεδομένη. Εἰς ταύτην ὑπόκεινται πρὸ πάντων πολλοὶ τῶν ἡμετέρων δημοσιογράφων, οἵτινες τὸν καθ' ἡμᾶς Ἑλληνα θέλουσιν οὐχὶ ἄνθρωπον ὡς τοὺς ἀλλοχοῦ τοῦ πλανήτου ἡμῶν κατοικοῦντας, ἀλλὰ τελεότερόν τι πλάσμα, προσκολλημένον ὡς σταλακτίτην εἰς τὰς κλασσικὰς καὶ ὀρθόδοξους αὐτοῦ παραδόσεις καὶ ἑλληνοπρεπῶς ἀποπτύοντα τὰς ἀδυναμίας τῶν συγχρόνων θνητῶν. Οἱ ὀπαδοὶ τῆς σχολῆς ταύτης εἰσὶν οἱ περιοδικῶς καταφερόμενοι κατὰ τῆς ὁλοῦν αἰξάνουσης παρ' ἡμῖν φραγκικῆς πολυτελείας καὶ διαφθορᾶς, οἱ κηρύττοντες ὅτι εἰς μὲν τὸν Γερμανὸν καὶ τὸν Γαλάτην συγχωρεῖται νὰ εὐθυμῇ ἐν τοῖς Café-chantants, ἀλλ' ἡ τοιαύτη διασκεδάσις εἶναι ἀναξία τῶν ἀπογόνων τοῦ Περικλέους· οἱ ἀπαιτοῦντες παρὰ τῆς θεατρικῆς ἐπιτροπῆς νὰ κολοβῶν τὰ ἔργα τοῦ Labiche καὶ τοῦ Offenbach, διότι τὰ ἑλληνικὰ ὅρματα καὶ ὠτίτια πρέπει νὰ ἦναι σεμνότερα τῶν ἐν τῇ Δύσει. Οἱ τοσοῦτον ἐγκρύπτοντες ἐν ἑαυτοῖς ὄγκον ἀρετῆς καὶ ζῆλον ἠθικοποιήσεως οὐδόλως παράδοξον νὰ εὐρωσιν ἐπείσαντον καὶ βαρβαρικὸν βιβλίον διδασκὸν τίνι τρόπῳ ἄνθρωπος σεβόμενος ἑαυτὸν ἀναγκάζεται ἐνίοτε νὰ ζητῇ διὰ τοῦ ξίφους τὴν ἀνθρώπιν ἠθικὴν ζήμιαν, καὶ νὰ ἰσχυρισθῶσιν ὅτι τοῦτο εἶναι ἴσως καλὸν διὰ τοὺς Φράγκους, ἀλλ' ὁ φιλόνομος καὶ ὀρθόδοξος Ἑλληὴν πρέπει νὰ τρέ-

χη εἰς τοῦ εἰσαγγελέως ἢ καὶ νὰ τεῖνῃ τὴν ἐτέραν εἰς τὸν ὑβριστὴν σιαγόνᾳ.

Μὴ τις νομίσῃ ἐκ τούτων ὅτι εἴμεθα θαυμασταὶ ἢ θιασῶται τοῦ ἐθίμου τῆς μονομαχίας. Ἀπ' ἐναντίας ἀπεχθανόμεθα αὐτὴν ὡς καὶ τὰ ἄλλα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀναγκαῖα κακὰ, τὰς δίκας, τοὺς πολέμους, τοὺς υποκριτὰς, τὴν ἀστυνομίαν, τοὺς διπλωμάτας, τὴν λαϊμητόμον καὶ πάντα ὅσα ἐνθυμίζουσιν ὅτι, ἀφ' ἧς στιγμῆς οἱ προπάτορες ἡμῶν ἔπραγον τὸ μῆλον, ὁ ἄνθρωπος ἔγεινε καὶ εἶναι ἀκόμη πλάσμα ἀνήμερον καὶ κτηνώδες, διὰ μόνῃς τῆς βίας, τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀπάτης δυνάμενον νὰ περιορισθῇ εἰς κοινωνικὸν βίον. Ἀλλὰ πολὺ περισσύτερον πάντων τούτων ἀποστρεφόμεθα τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος ἀνωτέρω χιμαίριολόγους καὶ ἀεροβάτας, οἵτινες, ἀντὶ νὰ ὑποτάσσωνται ὡς λογικὰ ὄντα εἰς τὴν ἀνάγκην, φλυαροῦσι καὶ θέλουσι ν' ἀναδείξωσιν ἡμᾶς ἀγγέλους, ἥγουν κτήνη.

Τὴν μονομαχίαν κατετάξαμεν ἀνωτέρω μεταξὺ τῶν ἀναγκῶν κακῶν. Τὴν ἀνάγκην ταύτην ἀμφισβητοῦσι τινες, παρατηροῦντες ὅτι τὸ ἔθιμον τοῦτο, γέννημα ὃν βαρβάρων χρόνων, ἦτο ἄγνωστον τοῖς ἀρχαίοις. Καὶ τῷ ὄντι οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον περὶ τιμῆς ἰδέας πολὺ εὐαγγελικωτέρας τῶν σήμερον χριστιανῶν. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀδικηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀποσύρεται ἐν σιωπῇ εἰς τὰς σκηνὰς αὐτοῦ· ὁ Θεμιστοκλῆς κλύπει τὰ νῶτα ὑπὸ τὴν ῥάβδον ἀμαθοῦς στρατηγοῦ· ὁ Δημοσθένης ῥαπιδόμορος νομίζει τὴν παρεῖναι αὐτοῦ ἀρκούντως ἱκανοποιηθεῖσαν διὰ τῆς καταδίκης τοῦ ῥαπίσαντος εἰς μικρόν τι πρόστιμον· κατὰ δὲ τὸν Πλούταρχον, ὁ Καῖσαρ, ὁ Μέτελλος, ὁ Οὐαίτιος καὶ οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν Ῥωμαίων, ὑβρίζοντες καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀδύτοις τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, οὐδέποτε ἔστρεξαν νὰ λύσωσι διὰ τῶν ὅπλων τὴν διαφοράν. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν ἀπαντῶνται τῇ ἀληθείᾳ ὅσοι ἀρχαῖα παραδείγματα μονομαχιῶν, ἢ τοῦ Δαυὶδ πρὸς τὸν Γολιάθ, τῶν Ὁρατίων καὶ Κουριατίων, τοῦ Σκηπίωνος κατὰ τινος βαρβάρου ἐν Ἰσπανίᾳ, τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὸν Σπιθιδάτην, καὶ ἄλλαι τινὲς τοιαῦται. Ἀκριβῶς ὅμως ἐξετάζοντες τὰ κατ' αὐτὰς, θέλομεν εὑρεῖν ὅτι αὐταὶ ἦσαν μᾶλλον ἀγῶνες ἐθνῶν πρὸς ἔθνος, ὅτι αὐταὶ ἦσαν μᾶλλον ἀγῶνες ἐθνῶν πρὸς ἔθνος, καὶ οὐδὲν εἶχον κοινὸν πρὸς τὴν μετὰ ταῦτα καὶ τὴν σήμερον μονομαχίαν, ἧς σκοπὸς εἶναι ἡ τιμωρία ὑβρεως ἰδιωτικῆς, διαφενγούσης τὸν πέλεκυν τοῦ νόμου.

Ὑπὸ τοιαύτην ἐποψὴν θεωρουμένη ἡ μονομαχία χρονολογεῖται ἀναντιρρήτως ἀπὸ τῶν βαρβάρων, οἵτινες κατέλυσαν τὴν Ῥωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν· ἐπισήμως δὲ καθιερουμένην διὰ νόμου ἀπαντῶμεν αὐτὴν κατὰ πρῶτον ἐν τῷ κώδικι τοῦ Γονδεβάνου, βασιλέως τῶν Βουργουν-

δίων περὶ τὸν ἕκτον μ. Χ. αἰῶνα. Κατὰ περίεργον δὲ σύμπτωσιν ἡ ἀναγνώρισις αὐτῇ τῆς αὐτοδικίας ὡς κοινωνικῆς ἀνάγκης συμπέτει ἀκριβῶς πρὸς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν Σύνοδος Ἐπισκόπων, συνελθοῦσα ἐν Μακρόνῃ τῆς Γαλατίας, ἀπεφάνθη μετὰ μακρὰς συζητήσεως ὅτι «καὶ αἱ γυναῖκες ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος», Mulieres esse homines.

Ἡ σύμπτωσις αὕτη δὲν εἶναι ἴσως οὔτε τυχαία οὔτε ἀπλῶς ἀρεία, ἀλλὰ δύναται ἀπ' ἐναντίας νὰ χύσῃ πολὺ φῶς εἰς τὴν μετὰξὺ τοῦ ἡμετέρου καὶ τοῦ βίου τῶν ἀρχαίων διαφοράν, ἥτις ἠνάγκασε πάντα ἀλληλοδιαδόχως τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης νὰ παραδεχθῶσιν ἐπισήμως, ἡ τοῦλάχιστον ν' ἀνέχωνται σιωπηλῶς, τὸν περὶ αὐτοδικίας κώδικα τοῦ βασιλέως τῶν Βουργουνδίων. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις αἱ γυναῖκες ἦσαν διηρημέναι εἰς δύο κατηγορίας ἀκριβῶς ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμέναι, εἰς ὅργανα ἡδονῆς καὶ εἰς μηχανὰς ὑφαντικῆς καὶ παιδοποιΐας. Αἱ πρῶται ἐκαλοῦντο ἐταῖραι καὶ συνέζων μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ, παρεκλήντο εἰς τὰ συμπόσια, ἐλάμβανον μέρος εἰς πᾶσαν συζήτησιν, ἔφαλλον, ἐχόρευον, ἐδείκνυνον τοὺς ὤμους αὐτῶν καὶ ἔτεινον τὴν χεῖρα εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἔζων ὅπως σήμερον αἱ εὐγενεῖς κυρίαι τῆς λεγομένης ὑψηλῆς περιωπῆς, ἐνῶ αἱ οἰκοδόμοι καὶ ἔμμενοι οἴκοι θηλάζουσιν τὰ τέκνα τῶν ἡ στρέφουσιν τὴν ἡλακάτην· τοσοῦτον δὲ ἥσυχος καὶ ταπεινὸς ἦτο ὁ βίος αὐτῶν, ὥστε οἱ Κοντογόνοι καὶ Πανταζήδες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πλέκοντες τὸν ἐπιτάφιον Ῥωμαῖδος δεσποίνης οὐδὲν ἄλλο εἶχον νὰ εἰπῶσι περὶ αὐτῆς ἢ τὸ γνωστὸν δίστιχον,

«Domus servabat

Lanam filabat.»

Ὁ χριστιανισμὸς, ἐξισώσας τὴν γυναῖκα πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ ἡ ἐν Μακρόνῃ σύνοδος ἀναγνωρίσασα αὐτὴν ἐπισήμως ὡς ἀνήκουσαν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀνύψωσαν μὲν τὴν θέσιν αὐτῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀλλὰ συγχρόνως ἐξήλειψαν τὴν παρ' ἀρχαίοις μετὰξὺ τοῦ βίου ἐταῖρας καὶ τιμίας γυναικὸς διαφοράν. Αἱ μητέρες, αἱ σύζυγοι καὶ ἀδελφαὶ ἡμῶν ἐστέρχονται πανταχοῦ ὅπου καὶ ἡμεῖς, συμποσιάζουσι, κυμβαλίζουσιν, ἱππεύουσιν, ὀρχοῦνται, παραδίδονται ἡμίγυμνοι εἰς τοῦ τυχόντος χορευτοῦ τὴν ἀγκάλην· ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης ἐπιμιξίας γεννῶνται καθ' ἑκάστην σκάνδαλα καὶ ἀτοπήματα, περὶ ὧν ὁ νομοθέτης ἀδυνατεῖ νὰ προνοήσῃ καὶ μόνον τὸ ξίφος δύναται νὰ περιστείλῃ. Οὕτω τὸ ἔθιμον τῆς αὐτοδικίας, ὅσα βάρβαρον καὶ ἀνύποτακτον, κατέστη πανταχοῦ ἀναγκαῖα τις συμπλήρωσις τοῦ νόμου, ἄνευ τῆς ὁποίας ὁ κοινωνικὸς βίος ἤθελε καταντήσῃ ἀφόρητος ἐνεκα τῆς ὑβρεως καὶ ἀγροικίας. Κατὰ τῆς ἀνάγκης ταύτης ματαίως ἐπειράθησαν κατὰ καιροῦς ν' ἀντισταθῶσιν ἡ Ἐκκλησία, αἱ κυβερνήσεις καὶ οἱ φιλόσοφοι, δι' ἀφορισμῶν, λαϊμη-

τόμων καὶ σοφισμάτων. Αἱ βούλλαι τῶν Παπῶν, τὰ διατάγματα τῶν βασιλέων καὶ τὰ ἐπιφωνήματα τοῦ Ῥουσῶ ἐθεωρήθησαν ὡς ἄγραφος χάρτης. Ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' ἐξέδωκε μὲν νόμον καταδικάζοντα εἰς θάνατον τοὺς μονομαχοῦντας, ἀλλὰ κατὰ παράδοξον ἀντίφασιν εἰς πάντας τοὺς ἐνόχους ἀπένευε βασιλικὴν χάριν, υπογράφας τοιαύτας ὑπὲρ τὰς χιλιάς. Ἡ δημοκρατικὴ τῶν Γάλλων συνέλευσις ἐφάνη οὐχ ἦτον τοῦ δεσπότη τοῦ εὐσπλαγχνος πρὸς τοὺς παραβάτας τοῦ νόμου, διατάξασα τῷ 1792 ν' ἀπολυθῶσιν ἄθροοι πάντες οἱ διὰ τοιαύτην αἰτίαν κρατούμενοι ἐν ταῖς φυλακαῖς. Σήμερον ὁ αὐστηρότερος τῶν καθ' ἡμᾶς ἠθολόγων, ὁ πολὺς Γυζώτος, βασιλεύσας τὸ ζήτημα ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, κατέληξεν εἰς τὸ ἀκόλουθον συμπέρασμα «... ὁ δόκιμος ἡ τιμὴ ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς ἐγγιγνῆ ἐπέρχεται ἡ ἀνάγκη ἱκανοποιήσεως· ταύτην ὁ μὲν βάρβαρος ζητεῖ διὰ τῆς δολοφονίας, ἡμεῖς δὲ μονομαχοῦμεν· οἷος δὴ ποτε κατὰ τῆς μονομαχίας νόμος εἶναι ἀνωφελὲς καὶ γελοῖος, διότι αὕτη εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ἠθικὴ.»

Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἀφίνοντες εἰς τὸν ἐνδοξον προσβύτην τὴν εὐθύνην τοῦ ἐπιθέτου ἠθικῆς, τοῦτο μόνον παρατηροῦμεν, ὅτι ἐν τῇ παρούσῃ καταστάσει τῆς κοινωνίας καὶ αὐτὸς ὁ ἀνεκτικώτερος τῶν ἀνθρώπων δύναται νὰ εὐρεθῇ εἰς ἀμύχανον θέσιν, οὐδεμίαν ἄλλην παρέχουσαν ἔξοδον πλὴν τῆς αὐτοδικίας ἢ τῆς αἰσχύνης, ὥστε ὅσα μᾶλλον εἶναι τις εἰρηνικὸς, τοσοῦτω μείζων ἡ ἀνάγκη νὰ γνωρίζῃ τίνι τρόπῳ σωφρονίζονται οἱ παράττοντες τῶν ἄλλων τὴν εἰρήνην, καὶ ἐντεῦθεν ἡ παροιμία: «Si vis pacem para bellum.»

Ἀνωτέρω ἐλέγομεν ὅτι τὸ ἔθος τοῦ μονομαχεῖν, οἷον ὑπάρχει σήμερον ἐν Εὐρώπῃ, ἀνάγεται εἰς τοὺς Φράγκους τοῦ ἕκτου μ. Χ. αἰῶνος. Ἀλλ' ἂν ἐξετάσωμεν ὑπὸ γενικωτέρῃ ἐποψὴν τὸ πρᾶγμα, θέλομεν εὑρεῖν ὅτι ἀνάγκη ἱκανοποιήσεως τινος εἶναι ἔμφυτος πανταχοῦ τῆς γῆς εἰς τοὺς ὑβρίζοντες, οἵτινες διαφέρουσιν ἀλλήλων μόνον κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ σάπωνος, δι' οὗ ζητοῦσι ν' ἀποπλύνωσι τὰς κηλίδας τῆς ἀξιοπρεπείας τῶν. Τὰ μέσα εἰς τὰ ὁποῖα καταφεύγουσιν εἶναι ἐνίοτε παράδοξα καὶ αἱ ἀφηγήσεις τῶν περιηγητῶν βρίθουσιν ἀλλοκότων παραδειγμάτων· πρόχειρον δὲ περιλήψιν αὐτῶν εὐρίσκωμεν ἐν τῇ κατωτέρῃ προσλαλή τοῦ γέροντος θαλασσινοῦ Van-Break πρὸς νεανίσκον ἐρωτῶντα τί εἶναι ἱκανοποίησις. «Ἄ» γαπητέ μου Φίλιππε, ἡ τιμὴ εἶναι. Πρωτεύς ἀλλάσσει ἐνδυμα καὶ μορφήν κατὰ τόπους καὶ ἐποχάς. Εὐρισκόμενος ἐν Πενσυλβανίᾳ ὑπέπεσα εἰς τὸ ἀμάρτημα νὰ ῥαπίσω ἀγαθὸν τινα Κουάκερον, ὅστις δὲν μοι ἀφῆκεν ἡσυχίαν μέχρις οὗ ἱκανοποιήσω αὐτὸν ῥαπίζων καὶ τὴν ἐτέραν παρεῖναι. Μεταβάς ἔπειτα εἰς

Κύρνον ἠράσθην τῆς μνηστῆς Κορσικανοῦ τινος· οὗτος δὲ ἐνεδρεύσας ἐζήτησε νὰ ἱκανοποιηθῇ δολοφονῶν με καὶ ἀποτυχὼν ἀπέθανεν ἐκ τῆς αἰσχύνης. Ἐν Ἀγγλίᾳ δόκιμος συζητῶν μετεχειρίζομαι ἀπρεπῆ τινα φράσιν, ἡ νανακαζόμεν νὰ διορθώσω αὐτὴν διὰ τῶν γρόνων μου. Περιηγούμενος ἐν Ἰαπωνίᾳ ἐπάτησα ἐξ ἀπροσεξίας εὐγενῆ τινα νησιώτην, ὅστις ἐλκύσας εὐθὺς τὸ ξίφος ἔσχισε τὴν κοιλίαν μου καὶ ἔπειτα μοι ἔτεινε τὸ ὄπλον, ἀπαιτῶν νὰ πρᾶξω τὸ ἴδιον πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ πατήματος. Ἄλλοτε πάλιν διατρίβων ἐν Σιάμῃ, ἤλθον εἰς βαρεῖς λόγους πρὸς αὐτόχθονα ἀρχοντίσκον, οἱ δὲ παρεστῶτες ἠνάγκασαν ἀμφοτέρους νὰ λάβωμεν δραστηκὰ καταπότια, εἰδοποιούντες ὅτι ὅστις ἐξ ἡμῶν ὑπέκυπτε πρῶτος εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ καθαρσίου ἐλογίζετο ἀτιμασθεὶς κτλ.»

Τὰ ἀνωτέρω καὶ πλεῖστα ἄλλα ὅμοια χωρία περιηγητῶν ὁμοιάζουσι μὲν ἐκ πρώτης ὀφθῆς πρὸς σάτυρον δριμυτάτην τῆς μονομαχίας, ἀλλ' οὐχ ἦτον περιέχουσιν ἐν ἐκυτοῖς καὶ τὴν ἀποδοτικὰ εἶναι πανταχοῦ ἔμφυτος τῷ ἀνθρώπῳ, πηγάζουσα ἐκ τῆς ἀδυναμίας τοῦ νομοθέτου νὰ προνοήσῃ περὶ πάντων.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΒΕΣΤΟΥ ἢ ΤΙΤΑΝΟΥ

Συνέχεια· ἴδι σελ. 346.

Δ'

Ἐλθόμεν ἡδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἀσβεστοῦ, τῆς οὐσίας αὐτῆς, ἣν λαμβάνομεν ὅταν ἀραιρέσωμεν διὰ τῆς πυρακτώσεως ἐκ τοῦ τιτανολίθου ἐν τῶν συστατικῶν αὐτοῦ στοιχείων, τὸ ἀνθρακικὸν δξύ.

Ἡ ἀσβεστός εἶναι ὕλη τοσοῦτον μεγάλῃς χρήσεως, ὥστε ἐπελήφθη αὐτῆς ἡ βιομηχανία πρὸς παραγωγὴν μεγάλων ποσοτήτων. Πρὸς τοῦτο δὲ μεταχειρίζονται ἀσβεστοκαμίνοις, τῆς κατασκευῆς τῶν ὁποίων, καίπερ γνωστῆς, διδομεν ἐνταῦθα καθολικὴν περιγραφὴν δι' ἐκείνους, οἵτινες οὐδέποτε εἶδον αὐτάς.

Πρὸς κατασκευὴν ἀσβεστοκαμίνου σκάπτουσιν εἰς τὸ ἔδαφος ἐπὶ τῆς κλιτύος λόφου λάκκον σχήματος ὠσειδοῦς, οὗτινος ἐσωτερικῶς καλύπτουσι τὰ τοιχώματα διὰ κοινῶν τοίχων ἐκ λίθων πυρομάχων, ἥτοι μὴ μεταβαλλομένων διὰ τοῦ πυρός. Ἡ κάμιнос αὕτη πρὸς τὰ ἄνω ἔχει πλατὺ στόμιον χαίτων, διὰ τοῦ ὁποίου ρίπτουσι τοὺς ἀσβεστολίθους. Εἰς τὸν πυθμένα τῆς καμίνου πλαγίως κατασκευάζουσιν ὁπλὴν συγκοινωνοῦσαν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος διὰ μικρὰς ἐκτιμμένης στοᾶς· ἐκ τῆς ὁπῆς δὲ ταύτης ἐξάγουσι τὴν ἐψημένην ἀσβεστον καὶ εἰσάγουσι τὴν καύσιμον ὕλην. Ὅταν θέλωσι δὲ νὰ κατασκευάσωσιν ἀσβεστον, κτίζουσιν ἄνευ πηλοῦ (ξερολίθου) ὑπεράνω τοῦ ἐπιπέδου τῆς ὁπῆς τοῦ πυθ-

μένος ἀτελὴ θόλον ἐκ τιτανολίθων, ἀφίνοντες κενὰ διαστήματα χαίνοντα ἀνὰ μέσον τῶν λίθων ὅπως διέρχεται ἡ φλόξ· κατόπιν ἐπὶ τοῦ θόλου ἐκείνου ῥίπτουσι μικρὰ τεμάχια τιτανολίθου ἥτοι ἀνθρακικῆς τιτάνου, εἰσάγουσι δὲ διὰ τῆς κάτωθεν ὀπῆς τοῦ πυθμένου τὴν καύσιμον ὕλην καὶ ἀνάπτουσι, θερμαίνοντες τοὺς λίθους μέχρι πυρακτώσεως. Τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ τότε ἐκφεύγει ἀφθόμως διὰ τοῦ στομίου εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν μετὰ τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν ἄλλων προϊόντων τῆς καύσεως. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀφίνουσι τὴν κάμινον νὰ ψυχρανθῇ καὶ ἐξάγουσι τὴν ἄσβεστον διὰ τῆς κάτωθεν ὀπῆς.

Τοιοῦτοτρόπως κατασκευάζεται ἡ ἄσβεστος, αὕτη ἡ εἰς πάντας γνωστὴ, λευκὴ καὶ εὐθραυτος ὕλη, ἡ ξηραίνουσα τὰς χεῖρας τριβομένη ἐπ' αὐτῶν, καὶ τῆς ὁποίας ἡ στυφίζουσα κόνις προκαλεῖ βήχα.

Τὰ σπουδαιότερα ὅμως φαινόμενα ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς ἄσβεστος, εἶναι τὰ προκύπτοντα ὅταν ἀναμιχθῇ μεθ' ὕδατος.

Ἐὰν βυθίσωμεν εἰς τὸ ὕδωρ τεμάχιον ἄσβεστος, ἀκούομεν βρασμὸν, ἐὰν δ' ἐξαγάγωμεν αὐτὸ βλέπομεν, ὅτι τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἐναπέμεινεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ ἀπορροφᾶται, τὸ δὲ τεμάχιον ἀνακτᾷ τὴν προτέραν σκληρότητα· ἀλλὰ μετὰ τινὰς στιγμὰς παρατηροῦμεν ὅτι θερμαίνεται, αὐξάνεται ἱκανῶς τὸν ὅγκον καὶ εἴτα ὑποδιαίρειται εἰς ἄπειρα μικρὰ τεμάχια. Τότε λέγομεν ὅτι ἡ ἄσβεστος ἐθρύβη. Ἐκ τῶν σχισμῶν ἐκπέμπονται ἀτμοὶ ὕδατος, παραγόμενοι ἐκ τῆς χημικῆς ἐνώσεως τῆς ἄσβεστος μετὰ τοῦ ὕδατος, ὁ δὲ ὅγκος τῆς ἄσβεστος σχηματίζει μάζαν ὀγκώδη κόνεως ἄκρας λευκότητος, ἣν κοινῶς μὲν ὀνομάζουσιν ἐσβεσμένην τίτανον ἢ ἄσβεστον, ἐν δὲ τῇ χημείᾳ ἐνυγρον ὀξειδίον τῆς τιτάνου, ὅπερ σημαίνει ἄσβεστον περιέχουσαν καὶ ποσότητα ὕδατος.

Ἡ ἐμφάνισις τῶν ἀτμῶν εἶναι ἀπόδειξις τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας, τῆς προσερχομένης ἐκ τῆς ἀποσβέσεως τῆς ἄσβεστος. Ἐτέραν δὲ ἀπόδειξιν τῆς θερμότητος προσθέτομεν καὶ τὴν ἐξῆς. Ἐὰν ἐπὶ τοῦ τεμαχίου ἐκείνου τῆς ἄσβεστος, τοῦ διαθραχέντος δι' ὕδατος θέσωμεν ποσότητα πυρίτιδος, ἀναφλέγεται ἅμα ἀρχίστη ἡ ἔνωσις τῆς ἄσβεστος μετὰ τοῦ ὕδατος. Καὶ οἱ ἄσβεστοποιοὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου θέτουσι πῦρ εἰς τὴν καύσιμον ὕλην τῆς κάμινου ῥίπτοντες βεβρεγμένα τεμάχια ἄσβεστος ἐπὶ ξηρῶν φύλλων καὶ σχιδάκων, ἅτινα ἀναφλεγόμενα διαδίδουσι τὸ πῦρ εἰς τὰ ξύλα.

Ἐὰν εἰς τὴν ἐσβεσμένην ἄσβεστον προσθέσωμεν ἱκανὴν ποσότητα ὕδατος, σχηματίζεται μάζα χρησιμεύουσα πρὸς κατασκευὴν τοῦ πηλοῦ, τῶν οἰκοδομῶν (λάσπης). Ὅταν ἡ ἄσβεστος εἶναι καλῆς ποιότητος, δηλαδὴ δὲν περιέχει ξένας οὐσίας, ὅπερ προέρχεται ἐκ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον

ἢ ἥττον καθαρότητος τοῦ τιτανολίθου, ὅνμετε χειρίσθησαν πρὸς κατασκευὴν, ἡ μάζα εἶναι λεοτάτη, καὶ ὅλως πλαστικὴ. Τότε λέγομεν ὅτι ἡ ἄσβεστος εἶναι παχεῖα, ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει ὅτι ἡ μάζα εἶναι ἰσχνή.

Ἐὰν ἡ μάζα τῆς ἄσβεστος ἀναμιχθῇ διὰ πολλοῦ ὕδατος, τότε προκύπτει ὕγρον, ὅπερ εἶναι διάλυσις τῆς ἄσβεστος ἢ ὕδωρ ἄσβεστος, ἐν τῷ ὁποίῳ κινεῖται μόρια τῆς ὕλης ταύτης, ἅτινα τὸ ὕδωρ δὲν ἠδυνήθη νὰ διαλύσῃ· τὸ πολὺ τῶδες τοῦτο μίγμα λέγεται γάλα τῆς ἄσβεστος, (κοινῶς γαλακτιά)· μεταχειριζόμεθα δὲ αὐτὸ εἰς λεύκανσιν τῶν τοίχων (κοινῶς ἄσπρισμα) καὶ εἰς καθαρισμὸν τῶν οἰκιῶν.

Εἰς τὰ χημεῖα καὶ τὰ φαρμακεία διηθοῦσι τὸ γάλα τῆς ἄσβεστος, καὶ οὕτω τὰ ἀδιάλυτα μόρια αὐτῆς μένουσιν ἐπὶ τοῦ διηθιστηρίου, καταπίπτοντος μόνου τοῦ τιτανίνου ὕδατος διὰ τῶν πόρων αὐτοῦ.

Ἐκ τῆς μελέτης ταύτης οἱ ἀναγνώσται συμπεραίνουνσι βεβαίως ὅτι ἡ ἄσβεστος ἡ ξηρὰ δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἐπὶ πολὺ ἐκτεθειμένη εἰς τὸν ἀέρα, χωρὶς ν' ἀπορροφήσῃ ἐξ αὐτοῦ ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ ὕδωρ καὶ νὰ μεταβληθῇ μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς κόνιν ἀνθρακικῆς τιτάνου, εἰς τὸ δρυκτὸν δηλαδὴ, ἐξ οὗ παρήχθη. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἄσβεστος ἐστερήθη τῶν ιδιοτήτων αὐτῆς, οὐδὲ θερμαίνεται ἐν τῷ ὕδατι· λέγομεν δὲ τότε κοινῶς ὅτι ἡ ἄσβεστος ἐκόψε. Τοῦτου ἕνεκεν ἡ ἄσβεστος πρέπει νὰ προφυλάσσεται ὅσον τὸ δυνατόν ἀπὸ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἀέρος· πρέπει δὲ πάντοτε νὰ γίνεται χρῆσις αὐτῆς μικρὸν μετὰ τὴν κατασκευὴν· διότι τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ τοῦ ἀέρος καταστρέφει τὴν δύναμιν αὐτῆς τοῦ χρόνου προϊόντος.

Ἄς ἐξηγήσωμεν ἤδη τὴν ἐνέργειαν τῆς ἄσβεστος ὡς μέσου συγκολλητικῶν τῶν χρησίμων εἰς τὰς οἰκοδομὰς λίθων.

Ε'

Πάντες γινώσκουσι πῶς κατασκευάζεται ὁ πηλὸς (λάσπη), ὃν μεταχειρίζονται οἱ οἰκοδομοῦντες κτίσται πρὸς συγκόλλησιν τῶν λίθων. Πρὸς τοῦτο ἀναμιγνύουσι καλῶς ἄμμον μετὰ τῆς μάζης, τὴν ὁποίαν ἡ ἄσβεστος σχηματίζει μετὰ τοῦ ὕδατος. Τὸ μίγμα τοῦτο παρενθέτουσι μετὰ τῶν λίθων, ὅπερ συγκολλᾷ αὐτοὺς σκληρυνόμενον. Ἡ ἐξήγησις τοῦ φαινομένου τούτου εἶναι ἀπλουστάτη. Ἡ ἄσβεστος ἀπορροφᾷ ὅλην κατ' ὀλίγον ἐκ τοῦ ἀέρος ἀνθρακικὸν ὀξὺ σκληρύνεται καὶ μεταβάλλεται εἰς τιτανόλιθον, οὗτινος ἡ σκληρότης ἡ λιθίνη καὶ ἡ κρυσταλλικὴ κατασκευὴ εἶναι ἤδη ἡμῖν γνωσταί. Εἰς τί χρησιμεύει ὅμως ἡ ἄμμος, ἡ ἀποτελοῦσα μέρος τοῦ πηλοῦ; — Χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ διαίρῃ τὴν τιτανικὴν μάζαν καὶ καταστήσῃ αὐτὴν διαβατὴν ὑπὸ τοῦ ἀέρος. Ἄνευ τῆς ἄμμου αἱ ἐπιφάνειαι τοῦ πηλοῦ κατὰ πρῶτον σκληρυνόμεναι ἢ

θελον διακωλύσει τὸν ἀέρα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἐνδότερον αὐτοῦ, καὶ ἀσκήσῃ εἰς ὅλα τὰ μέρη τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πρὸς τοῦτοις δὲ χρησιμεύει διὰ τῶν ἀνωμάτων αὐτῆς μορίων ὡς σύνδεσμος τῶν κρυστάλλων τῆς τιτανολίθου, καθόσον αὕτη σχηματίζεται μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐκ τῆς ἄσβεστος. Ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ἀνώμαλοι ἐπιφάνειαι συμπλέκονται πρὸς ἀλλήλας ἀποτελοῦσαι ἐν ὅλῳ συμπαγές. Ἡ ἄμμος λοιπὸν χρησιμεύει εἰς τὸν πηλὸν ὡς μέσον μηχανικόν, ὡς δεσμὸς τῶν διαφόρων ἀπολιθώσεων, τῶν σχηματιζομένων ἐκ τῆς ἄσβεστος καὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος. [Ὁρθότερα φαίνεται ἡμῖν ἡ γνώμη τῶν Rose καὶ Schorlemmer, καθ' οὓς διὰ τοῦ χρόνου παράγεται διὰ τῆς ἐνώσεως τῆς ἄμμου μετὰ τῆς ἄσβεστος τιτανικὸν πυρίτιον, ὅπερ αὐξάνει τὴν στερεότητα τοῦ πηλοῦ.]

Ποῖα δὲ εἶναι τὰ πρᾶκτικὰ πορίσματα τῶν φαινομένων τούτων τῶν καταδειχθέντων ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης; ὅτι πρέπει ν' ἀφίνωμεν ἐλευθέραν τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀέρος εἰς τὸν πηλόν, ὥστε νὰ καθίσταται στερεός. Τοῦτο εἶναι τόσον ἀληθές, ὥστε εἰς τοὺς πλατεῖς τοίχους τὰ ἐσωτερικά μέρη πολλάκις μένουσιν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν μαλακότητα. Ἐν Στρασβούργῳ κρημνιζομένης ποτὲ ἐπάλξεως τοῦ ἐκεῖ φρουρίου, τοῦ ἐκτισμένου πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων, εὗρον ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ τοίχου αὐτῆς τὸν πηλὸν τὸσον νωπὸν, ὡς ἐὰν εἶχε κατασκευασθῇ πρό τινων ὥρων.

Ἡ ἄσβεστος ὡς ἀπορροφῶσα εὐκολώτατα τὸ εἰς τὸν ἀέρα περιεχόμενον ἀνθρακικὸν ὀξὺ παρέχει μεγάλαν ὠφελείαν εἰς τὸν ἄνθρωπον· διότι δύναται ν' ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἀερίου τούτου ὅταν ἐν ἀφθονίᾳ εἶναι διακχυμένον ἐν δωματίοις ἢ ἐργοστασίοις, ἀποκαθιστῶσα ἀβλαβὴ τὸν εἰσπνεόμενον ἀέρα. Ὅντως δὲ τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ παράγεται ἐν πολλοῖς βιομηχανικοῖς ἐργοστασίοις· συνήθως δ' εὐρίσκεται ἐν φρέασι, λατομείοις ἢ ὑπογείοις δρυττομένοις εἰς γῆν τιτανώδη. Περὶ τῆς ὑπάρξεως δ' αὐτοῦ τοῦ δηλητηριώδους τούτου ἀερίου πληροφορούμεθα διὰ μέσου χρησιμωτάτου ὅπως προλαμβάνωμεν ἐνδεχόμενα δυστυχήματα. Εἰσάγομεν λύχνον διὰ σχοινίου ἢ μακροῦς ῥάβδου εἰς τὸ ὑποπτον μέρος· ἐὰν δὲ ἰδῶμεν τὴν φλόγα μνηκνομένην, ὡχρίωσαν, πρέπει νὰ μὴ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ ἐπικίνδυνον ἐκεῖνο μέρος πρὶν ἢ καθαρίσωμεν αὐτό· τὸν ἀέρα· καθαρίζομεν δὲ διὰ τοῦ ἐξῆς τρόπου.

Ἀναμιγνύομεν ἐσβεσμένην ἄσβεστον μετὰ μεγάλης ποσότητος ὕδατος καὶ ἐξακοντίζομεν τὸ ὕγρον ἐν εἰδει βροχῆς εἰς τὸ ὑποπτον μέρος καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Διὰ τῆς φλογὸς δὲ πάλιν δοκιμάζομεν, ἂν διὰ τοῦ ῥαντισματος ἀπερροφήθῃ τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ ἐκαθαρίσθῃ ὁ τόπος.

Ἡ ἀξιοσημείωτος αὕτη τάσις δι' ἣς τὸ ἀν-

θρακικὸν ὀξὺ ἐνοῦται μετὰ τῆς ἄσβεστος ἅμα συναντήσῃ αὐτὴν, προκύπτει ἐκ νόμου καθολικοῦ, ὃν δὲν δυνάμεθα νὰ παραδράμωμεν ἐν σιγῇ.

Τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ, ὡς ἐμφαίνει ἡ δευτέρα λέξις τοῦ ὀνόματος εἶναι ὀξὺ, δηλαδὴ ἐν τῶν ἀπείρων ἐκείνων σωμάτων, οἷα τὸ ὀξος ἢ ὀξικὸν ὀξὺ, ὁ ὁπὸς τοῦ λεμονίου ἢ τὸ κιτρικὸν ὀξὺ, τὸ βιτριόλιον ἢ θεικὸν ὀξὺ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι γεῦσιν δριμεῖαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον νύσσουσιν. Ὅλαι αὐταὶ αἱ οὐσίαι ἔχουσι τὴν ιδιότητα νὰ μεταβάλλωσιν εἰς ἐρυθρὸν τὸ χρῶμα σιροπίου, κατασκευαζομένου ἐξ ἰῶν καὶ ἔχοντος τὸ χρῶμα τοῦ ἄνθους τούτου. Ἡ ἄσβεστος δὲ ἀνῆκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν σωμάτων, ἅτινα καλοῦμεν ἀλκάλεια, τὰ ὁποῖα πρασινίζουν τὸ χρῶμα τοῦ σιροπίου τῶν ἰῶν. Τοιαῦτα δὲ εἶναι ἐπὶ παραδείγματος ἡ πότασσα, ἣν ἐξάγουσιν ἐκ τῆς ἀλυσίας (ἀλουσίας). Αὐταὶ αἱ δύο τάξεις τῶν οὐσιῶν, τὰ ὀξέα δηλαδὴ καὶ τὰ ἀλκάλεια, αἱ ἔχουσιν ἀντιθέτους πρὸς ἀλλήλας ιδιότητας, συνδυάζονται πρὸς ἀλλήλας ὅπως σχηματίσωσι τὰ πλεῖστα τῶν σωμάτων, ἅτινα εὐρίσκονται ἀδιακόπως εἰς χεῖρας τῶν χημικῶν καὶ συνιστῶσι τὴν γῆνιν σφαῖραν.

Ἡ βιομηχανία ὡς εἶδος ἐζήτησε νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τοῦ νόμου τούτου, τοῦ ἀνοίγοντος εὐρεῖαν ὁδὸν εἰς τὰς ἐργασίας τῆς. Θέλει ὁ βιομήχανος ἐπὶ παραδείγματος ἐκ τοῦ λίπους τοῦ βοῦς ἢ τοῦ προβάτου νὰ ἐξαγάγῃ τὸ ἰδιάζον ἐκεῖνο, ὅπερ ἀποτελεῖ τὰ ἐκ στέατος κηρία; Θερμαίνει τὰς λιπαράς ταύτας ὕλας μετὰ ἄσβεστος. Αὕτη ὡς ἄλκαλι ἔχουσα τάσιν νὰ ἐνοῦται μετὰ τῶν ὀξέων συνδυάζεται μετὰ τοῦ στεατικοῦ ὀξέος, ὁ δὲ βιομήχανος συνάγει τὸ μίγμα τοῦτο χωρισμένον ἐκ τῶν λοιπῶν οὐσιῶν, ἃς ἐμπεριέχει τὸ λίπος. Θέλει ἤδη ν' ἀπομονώσῃ τὸ στεαρικὸν ὀξὺ; Ἀναμειβάνει θεικὸν ὀξὺ (ἐλαίον βιτριόλιον), ὅπερ παραλαμβάνον τὴν ἄσβεστον, ὡς ἐνοῦμενον μετ' αὐτῆς εὐκολώτερον, καταλίπει ἄμμιγες καὶ ἐλεύθερον τὸ λευκὸν ὀξὺ τῶν κηρίων.

Ἐργασία παρομοία τῇ προηγουμένῃ παράγει τὴν ζάκχαριν τῶν ἐρυθρῶν τεύτλων ἢ κοκκινολιῶν. Πρὸς τοῦτο ὑποβάλλουσιν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἄσβεστος τὸν χυμὸν, ὃν ἐκθλίβουσιν ἐκ τοῦ φυτοῦ τούτου. Ἐξ ὧν δὲ τῶν ἐμπεριεχομένων εἰς αὐτὸ οὐσιῶν ἡ ζάκχαρις μόνη ἔχουσα ιδιότητα ἀναλόγου πρὸς τὰς τῶν ὀξέων, ἐνοῦται μετὰ τοῦ ἀλκάλους, δηλαδὴ τῆς ἄσβεστος. Τὸ μίγμα τοῦτο ὕστερον τίθεται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ρεύματος ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ὅπερ ἐνοῦμενον μετὰ τῆς ἄσβεστος, ἀποχωρίζει τὸ ζάκχαρὸς ὕγρον, τοῦτο δὲ καθαρίζομεν ἐκ τῶν ξένων οὐσιῶν, τῶν περιεχομένων ἐν τῷ χυμῷ τοῦ φυτοῦ, ἐξατμίζεται μέχρις οὗ κατασταθῇ σιρόπιον, ὅπερ ὕστερον δι' ἀποψυχράσεως ἀποκρυσταλλοῦται.

Ἐπὶ τῇ συνήθει.

E. Paul Bérard.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ «ΣΚΙΑΔΟΣ»

(Gartenlaube).

Ἡ γερμανικὴ περιοδικὴ δημοσιογραφία ἀπώλεσε πρὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἓνα τῶν δημοτικωτέρων, γνωστοτέρων καὶ προσφιλεστέρων αὐτῆς ἐκδοτῶν. Τῇ 23 Μαρτίου ἐν. ἔτ. ἀπεβίωσεν ἐν Λειψία τὸ 63^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἄγων δ' Ἑρνέστος Keil, ἰδιοκτήτης καὶ διευθυντὴς τοῦ γνωστοῦ παγκοσμίου γερμανικοῦ περιοδικοῦ συγγραμματος, τῆς Σκιαδος (Gartenlaube), ἧς ἡ ἐβδομαδιαία ἐκδοσις, ἀνερχομένη εἰς 500,000 ἀντιτύπων, μαρτυρεῖ τὴν δημοτικότητα καὶ τὴν εὐρείαν κυκλοφορίαν τοῦ δημοφιλοῦς περιοδικοῦ.

Ὁ Ἑρνέστος Keil τὰ πρῶτα βήματα ἐν τῇ δημοσιογραφικῇ αὐτοῦ βίῳ ἐποιήσατο κατὰ τὸ θουελλώδες ἐκείνο ἔτος τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπαναστάσεων, τὸ 1848. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἰδεῶν ἐκείνων καὶ τῶν αἰσθημάτων, ὅφ' ὧν ἐνεπνέετο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ νέα Γερμανία ἐξέδωκε τὸν Φάρον (Leuchtturm), πολιτικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ὑποθάλλον τὰς ἀρχούσας τότε παρὰ τῷ γερμανικῷ ἔθνει τάσεις, κηρύττον τὴν ἐνότητα τῆς Γερμανίας ὑπὸ θεσμοῦς ἐλευθέρους, τὴν κατάργησιν τῶν προνομίων, ἅτινα ἐπὶ τοσοῦτον ἐκώλυον τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἀνάπτυξιν. Μετὰ τὸ ναυάγιον τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848 ὁ Φάρος καταδιωχθεὶς ὑπὸ τῶν γερμανικῶν κυβερνήσεων, ἔπαυσεν ἐκδιδόμενος, ἐνῶ ὁ διευθυντὴς αὐτοῦ καθιερώθη ἐν εἰρᾷ ἕνεκα τῶν φιλελευθέρων αὐτοῦ πολιτικῶν φρονημάτων.

Μετὰ τὴν ἀπόπτισιν τῆς ποιότητος αὐτοῦ ὁ τέως διευθυντὴς τοῦ Φάρου συνέλαβε σχέδιον εὐρύτερον καὶ κοινωνικώτερον ἢ ἐλευθερία τοῦ λόγου ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡμιστὰ εὐάρεστος παρὰ ταῖς γερμανικαῖς κυβερνήσεις, ἡ δὲ αὐστηρότης τοῦ περὶ τύπου νόμου ἦτο οὐσιώδης κώλυμα διὰ τὴν ἐκ νέου ἐκδοσιν τοῦ φιλελευθέρου περιοδικοῦ.

Ὅντως ἐθεμελιώθη ἡ Σκιας, ἐβδομαδιαῖον οἰκογενειακὸν φύλλον, ἀπέχον ἰδίως πάσης συζητήσεως περὶ τῆς ἐνεργοῦς πολιτικῆς, χρήσιμον ἀνάγνωσμα διὰ πᾶσαν τάξιν καὶ διὰ πᾶσαν ἡλικίαν, προσφιλὲς ἐν τῷ μεγάλῳ τοῦ πλουσίου ἀστοῦ, πολύτιμον ἐν τῇ καλύβῃ τοῦ χωρικοῦ. Οὐδενὸς ἐστέρει καὶ οὐδενὸς ἐστερεῖτο· αἱ στῆλαι αὐτοῦ ἐκροσμοῦντο διὰ τῶν ἄρθρων τῶν δημοτικωτέρων συγγραφέων τῆς Γερμανίας ὑπὸ περιβολὴν δημοτικὴν καὶ τοῖς πᾶσι καταληπτὴν ὕψος διεδίδοντο διὰ τῆς Σκιαδος αἱ ὀρθοφρονέστεραι τῶν ἰδεῶν, καθίσταντο προσιτὰ εἰς πάντας τὰ πορίσματα τῆς νέας ἐπιστήμης. Οὐδεὶς συναγωνισμὸς, εἴτε ὑπὸ τῆς πολιτείας, εἴτε ὑπὸ ὀπισθοδρομικῶν στοιχείων ὑποστηριζόμενος, ἠδυνήθη νὰ κλονίσῃ τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν δημοτικότητα τοῦ περιοδικοῦ τῆς Λειψίας, τὸ ὁποῖον ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἐξηπλοῦτο εἰς ἀπάσας τὰς γω-

νίας τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Ὁ διευθυντὴς αὐτοῦ ἐκέκτετο πλήρῃ τὴν εἰδικότητα ἐκείνην, τὴν ἀπαιτούμενην διὰ τὰς τοιαύτας ἐπιχειρήσεις· ὁ διευθυντὴς ἐνὸς περιοδικοῦ συγγραμματος δὲν ὀφείλει νὰ δημοσιεύσῃ ἀπλῶς τὰς προσωπικὰς αὐτοῦ σκέψεις, ἀποκλειστικῶς κατὰ τὰς ἰδίας συμπληρώσεις· ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἰδίως ὅφ' ὅσον τὸν δημόσιον, τὰς τάσεις, τὴν καλαισθησίαν τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς του, χάριν τῶν ὁποίων ἐκδίδει τὸ περιοδικὸν αὐτοῦ σύγγραμμα. Εἰς τὴν αὐστηρὰν τήρησιν τῶν κανόνων τούτων ἡ Σκιας ὀφείλει τὴν ἐξάπλωσιν αὐτῆς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς, ὅπως διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους τοσοῦτον διεδόθη καὶ κατέστη δημοτικὸν ἕτερον ἐπίσης περιοδικὸν τῆς Εὐρώπης σύγγραμμα, ἡ γαλλικὴ Ἐπιθεώρησις τῶν δύο Κόσμων, πράγματι οὐδεμίαν ἀκολουθοῦσα ὠρισμένην ἐπιστημονικὴν ἢ πολιτικὴν τάσιν, προσπαθοῦσα δὲ νὰ καθίσταται ἀείποτε ἀρεστὴ εἰς ἀπάσας τὰς τάσεις καὶ εἰς ἀπάσας τὰς ἀποχρώσεις τῆς κοινωνίας.

Τὸ πένθος, τὸ ὁποῖον ἐξεδήλωσεν ὅλος σχεδὸν ὁ τύπος τῆς Γερμανίας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σκιαδος, εἶναι ἐναργὲς ἐκτίμησις τῶν ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας προσήνεγκεν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ δημοσίου πνεύματος ἐν Γερμανίᾳ τὸ περιοδικὸν σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν αὐτοῦ θάνατον καὶ ἰκανότητος ἐπὶ τριακονταετίαν περίπου διηύθυνε καὶ προήγαγεν ὁ πρό τινων ἡμερῶν ἀποθανὼν πρῶτος αὐτοῦ ἰδρυτὴς Ἑρνέστος Keil. *Κ

ΠΩΣ ΔΙΗΓΗΘΗ Ο ΧΑΛΗΜ-ΕΦΕΝΤΗΣ

τὴν ὑπόθεσιν τῆς Νόρμας, ἣν εἶδε παριστάνομένην ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ Χαλὴμ-Ἐφέντης, ὅστις τῶρα κοιμᾶται τὸν αἰῶνιον ὕπνον ἐν τινι τῶν παρὰ τὸν Βόσπορον κοιμητηρίων, ἔχων ὡς μνημὸν στήλην σαρκοφάγον καὶ κυπρίσσαν οὐρανομήκη, ἣν ἀνὴρ ὑψηλῆς περιωπῆς, κατέχων διάσημον θέσιν καὶ προσφιλέστατος χρηματίσας τῷ ὑψίστῳ ἄρχοντι.

Ὁ Χαλὴμ-Ἐφέντης παρευρέθη ποτὲ εἰς τὴν παράστασιν τῆς Νόρμας ἐν τῷ θεάτρῳ Ναὺμ ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τὰ πάντα ἤρεσαν αὐτῷ· τὰ ὠρεῖα δένδρα τῆς πρώτης πράξεως· ἡ ἀνατέλλουσα σελήνη· κυρίως δὲ τὰ κοράσια παρουσιάζοντα τὸ πρόσωπον ἀνευ γίαντας. Ἀλλ' ὁ Χαλὴμ-Ἐφέντης ἦτο, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἀνὴρ πεπαιδευμένος καὶ ἐξυπνος, καὶ, ὡς ἐπισκεφθεὶς πολλάκις τὸν Καραγιώζην καὶ τὸν Χατζηαἰδάρην, ἐγίνωσκεν, ὅτι καὶ ἡ παράστασις, εἰς ἣν ἦδη παρευρίσκετο, ἔχει ὑπόθεσιν τινα. Ἐπέστησε λοιπὸν τὴν προσοχὴν ἵνα καὶ αὐτὸς ἐννοήσῃ καὶ εἰς ἄλλον δυνήθῃ νὰ διηγηθῇ τὴν ὑπόθεσιν, ὥστε νὰ μὴ θεωρηθῇ ὡς ἐν τῷ θεάτρῳ λίθος ἐπὶ λίθου καθήμενος. Καὶ ὄντως εὐθὺς

τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἔλαθεν ἀφορμὴν νὰ δείξῃ τὴν νοημοσύνην του. Καθήμενος ἐν τῷ καφενείῳ καὶ καπνίζων παρεκλήθη ὑπὸ τῶν φίλων νὰ διηγηθῇ τί εἶδεν εἰς τὸ θέατρον, καὶ διηγήθη τὴν ὑπόθεσιν τῆς παραστάσεως ὡς ἔπειτα·

«Ἦτον ἓνας πλούσιος πασᾶς (Oroveso) καὶ εἶχε ἓνα εὖμορφο περιβόλι (foresta sacra de Druidi) μὲ μεγάλα δένδρα. Εἶχε πολλοὺς σκλάβους καὶ εὐνοῦχους καὶ πολλὰς γυναῖκες καὶ τὸ καλοκαίρι τὸ ἔραδον κατέβαιναν μὲ τὸ φεγγάρι εἰς τὸ περιβόλι καὶ ἐτραγουδοῦσαν εὖμορφους μανέδες, καὶ ἡ χανούμισσα ἐκοφταν λουλούδια (il sacro vischio). Ἀπὸ ὅλαις ταῖς γυναῖκες τοῦ δῶο ἦσαν ἡ πλέον ἀγαπημένης του· ἡ μία νεώτερη (Adalgisa) καὶ ἡ ἄλλη ὀλίγον περασμένη (Norma). Αὐτὸς ὅμως ἦταν γέρος καὶ αὐταῖς ἔκαμναν τρόπον καὶ ἐβλεπαν κυρτὰ ἓνα Φράγκον κόνσολον ὅταν ὁ πασᾶς ἐπῆγαιεν εἰς τὸ τζαμί νὰ προσκυνήσῃ.

Μίαν ἡμέραν ἡ μεγαλύτερη ἐκάθουνταν εἰς τὸν μουσαφिरντᾶ καὶ ἐπερίμενε τὸν Φράγκον· ἔστειλε καὶ τὰ παιδιὰ τῆς νὰ τὰ κρύψουν (Vanne e li cela entrambi) ἐπειδὴ ἦταν μεγαλούτσικα πλέον. Τὸ μαθαίνει ἡ ἄλλη καὶ ἔρχεται καὶ τῆς λέγει θυμωμένα· «Ἄκουσε· τὸν Φράγκον τὸν παράγγειλα ἐγὼ· πῶς λοιπὸν τὸν περιμένεις ἐσύ; Ὡς τόσο νὰ καὶ ὁ Φράγκος ποῦ ἔφθασε. Τότε ἤρχισαν νὰ μαλόνουν καὶ τὸ πᾶγμα ἀναφτε πάντα περισσότερον, ἀλλὰ τὴν στιγμήν ποῦ ἤθελαν νὰ μαλλοκοπηθοῦν, διὰ νὰ μὴ τρομάξῃ ὁ κόσμος, ἐκαταίβασαν τὸν βερδέ.»

Τοσαῦτα εἰπὼν ὁ Χαλὴμ-Ἐφέντης ἐπαύσατο ἐπὶ μικρόν. Τὸ περὶ αὐτὸν ἀκροατήριον εἰσῆγαγε καὶ ὁ Χαλὴμ-Ἐφέντης ἀνέλαβε τὴν διήγησιν·

«Ὡς τὸσον ἐνύχτωσε καὶ ἡ μεγαλύτερη δὲν ἐμποροῦσε νὰ κοιμηθῇ·

Ἐβουλάτσερεν εἰς τὸν ὄνταν τῆς
Κ' ἐτραγοῦδεν ἀπ' τὸν σεβδάν τῆς.

Ἐξαφνὰ ἐπλησίασεν εἰς τὰ παιδιὰ τῆς, ποῦ ἐκοιμοῦνταν εἰς τὸ γιατάκι, καὶ ἐσήκωσε τὸ μαχαίρι νὰ τὰ χτυπήσῃ. Ἀρχισε νὰ ξημερώνῃ καὶ νὰ ποῦ ἦρθε ἡ νεώτερη νὰ τὴν εὖρῃ. Φαίνεται, ὅτι ἐδάρθηκα τὴν περασμένην μέρα, καὶ ὅτι ἡ νεώτερη, σὰν δυνατώτερη ποῦ ἦτον, τῆς ταῖς ἔβρεξε καὶ διὰ τοῦτο ἦρθε πρῶτ' ἡ νεώτερη νὰ τῆς ζητήσῃ συγχώρησιν διὰ τὸ ξύλο ποῦ τῆς ἔδωκε. Τότε ἐκείνη παρακαλεῖ περισσότερον, βάζει καὶ τὰ παιδιὰ τῆς νὰ γονατίσουν (Mira o Norma) καὶ ἔτσι τὴν ἐλυπήθηκα καὶ τὴν ἐσυγχώρησα. Ἀφοῦ τὴν ἐσυγχώρησα ἐβγήκαν μαζί' ἕξω. Ἡμουν περίεργος νὰ μάθω ποῦ πῆγαν καὶ ἐρώτησα ἓναν ποῦ κάθουνταν κοντά μου καὶ ἐκαταλάβαινε περισσότερον ἀπὸ ἐμένα, καὶ αὐτὸς μοῦ εἶπε, πῶς ἐπῆγαν στὸ χαμάμη.

Ὁ κόνσολος ἔμπα, ἔβγα, τὸ μυρίσθηκα οἱ εὐνοῦχοι· ἐπῆραν καὶ πολλοὺς καθάσιδες καὶ ἐ-

πῆγαν εἰς μίαν γωνίαν τοῦ περιβολιοῦ νὰ ἰδοῦν τί ἔχουν νὰ κάμουν. Τὴ στιγμήν ἐκείνη ἦρθε καὶ ὁ πασᾶς· τοῦ τὸ λέγουν, καὶ αὐτὸς προστάζει νὰ τὸν πιάσουν.

Δὲν πέρασε πολὺ καὶ μίαν μέρα, ὅτι ἤθελε ἄμπερ ὁ κόνσολος εἰς τὸ περιβόλι, τὸν πιάνουν καὶ τὸν πηγαίνουν τοῦ πασᾶ. Ὁ πασᾶς, σὰν τὸν εἶδε, ἐσήκωσε τὸ γιαταγάνι νὰ τὸν σκοτώσῃ. Ἐτυχεν ἐκεῖ ἡ χανούμισσα, ἡ γεροντότερη, καὶ ἄρχισε νὰ παρακαλῇ. Ὁ πασᾶς ἀποφάσισε νὰ συγχώρησιν καὶ τοὺς δύο, ἂν ἡμπορέσῃ νὰ τὸν καταφέρῃ νὰ τουρκέψῃ. Ἡ χανούμισσα εἶπε· «Τραβίχθητε καὶ νὰ ἰδῶ.» Ἐτραβίχτηκαν καὶ αὐτὴ ἄρχισε νὰ τοῦ μιλῇ (in mia mano alfin tu sei). «Ὅλα στὰ χαμένα· δὲν ἤθελε νὰ τουρκέψῃ. Τότε αὐτὴ ἐθύμωσε, ἔβγαλε ἓνα μαχαίρι καὶ ἤθελε νὰ τὸν χτυπήσῃ. Αὐτὸς, παληκάρη, ἤθελε νὰ τῆς τὸ πάρη. Τότε ἄρχισε αὐτὴ νὰ φωνάζῃ (Olà, ministri, sacerdoti, accorrete), εὐρήκεν ἐκεῖ καὶ τὸ καζάνι καὶ ἄρχισε νὰ τὸ χτυπᾷ καὶ ἐπρόφθασεν ὁ πασᾶς καὶ τὸ ἀσέρι.

Ὁ πασᾶς ἐπρόσταζε νὰ ρίξουν τὴν χανούμισσα εἰς τὴν θάλασσα. Ἐκλαίγει ἡ κακομοῖρα, ἐγονάτισε καὶ ἐπαρακαλοῦσε (Beh! non volerli vittime). Τοῦ κάκου· τὴν ἐσκέπασαν μ' ἓνα μαῦρο πανί, τὴν πῆραν καὶ τὴν πῆγαν νὰ τὴν πετάξουν. Τὴν νεώτερη, ποῦ τὴν ἀγαποῦσε περισσότερον, τὴν ἐσυγχώρησε. Τί ἔγεινεν ὁ κόνσολος δὲν μπόρεσα νὰ καταλάβω. Ἐρώτησα τὸν γείτονά μου καὶ μοῦ εἶπε, πῶς τὸν ἐπαλούκωσαν.»

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Μέγιστον διατρέχει τις κίνδυνον νὰ καταληφθῇ ὑπὸ ἀηδίας ἂν ἐπιχειρήσῃ νὰ ἐξετάσῃ τίνι τρόπῳ παρασκευάζεται ἡ διοίκησις, αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων καὶ τὸ γεῦμά του.

Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἕκαστος κέκτηται τριῶν εἰδῶν φίλους· τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν, τοὺς μισοῦντας, καὶ τοὺς ἀδιαφοροῦντας ἂν ζῇ ἢ ἂν ἀπέθανε. (Chamfort).

ΥΓΙΕΙΝΗ

Μέσα προφυλακτικὰ κατὰ τοῦ καύσονος.

Ἡ ἐποχὴ τοῦ καύσονος ἐν Ἀθήναις ὑπερβαίνει τὸ μέτρον εὐχαρίστου θερμοκρασίας διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς θερμότητος, ἰδίως ὅτε πνέουσιν οἱ νοτιοδυτικοὶ ἄνεμοι, καὶ διὰ τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον διάρκειαν αὐτῆς· ἐπὶ πέντε σχεδὸν μῆνας, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Μαΐου μέχρι τέλους τοῦ Σεπτεμβρίου. Ἐκτεταμένη φυτεία δένδρων ἐν τῇ πόλει καὶ ἐπὶ τῶν περὶ αὐτὴν ὁρίων αὐτῆς, ὅπου εἶναι τοῦτο κατορθωτὸν, ἤθελε βεβαίως μετριάσει κατὰ πολὺ τὸ κακὸν καὶ καταστήσει τὴν ἐν Ἀθήναις διαμονὴν εὐχάριστον καὶ κατὰ τὸ θέρος, ἰδίως ἐν ταῖς ἔξο-

1. Οἱ κοινότητες αὐτῶν ἡμερῶν.

χαῖς. Καὶ ἐκ τῶν γενομένων ἤδη φυτειῶν παρατηρεῖται ἤδη ἀπὸ τινων ἐτῶν βελτίωσις τῆς τοῦ κλίματος τῆς Ἀττικῆς. Ἀνάγκη ἐπομένως νὰ ἐπιζητηθῇ δι' ὅλων τῶν μέσων ἡ ἐξάπλωσις τῶν φυτειῶν, καθόσον ἡ μεγάλη θερμότης, παρατεινομένη, ἔχει συνήθως ἐπιβλαβὴ ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ ὁργανισμοῦ. Πλὴν ἐκτὸς τῆς γενικῆς ταύτης ἐπιρροῆς τῆς θερμότητος, ὑπάρχει διὰ τοὺς ἐν ὑπαίθρῳ ἐκτιθεμένους κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας καὶ ὁ κίνδυνος αἰφνιδίας προσβολῆς, περὶ ἧς ἀξιόλογοι ἐγένοντο ἐσχάτως ἱατρικαὶ μελέται ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς Ἰνδίας στρατιωτικῶν ἱατρῶν καὶ ὑπὸ τῶν ἱατρῶν τοῦ γαλλικοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς προσβολῆς τοῦ ἡλίου εἰς ἡμῖν, ὡς εἰς ὅλα τὰ θερμὰ κλίματα. Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὰ συμπτώματα ταῦτα δὲν προκαλεῖ μόνον ἡ τοῦ ἡλίου ἐπίδρασις, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἄλλη αἰτία ὑπερβολικῆς θερμότητος, εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἐπιρροὴν εἰσὶν ἐκτεθειμένοι οἱ ἐν τοῖς μεταλλουργεῖσι, ἐν τοῖς βιομηχανικοῖς καταστήμασι καὶ ἐν τοῖς ἀτμοπλοίοις θερμασται, οἱ μάγειροι, κτλ., ἰδίως κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας, ὅτε εἰς τὸν ἐκ τοῦ πυρὸς καύσωνα προστίθεται καὶ ὁ τῆς ἐξωτερικῆς θερμοκρασίας. Οὕτως ἡ θερμοκρασία τοῦ μέρους τοῦ ἀτμοπλοίου παρὰ τὴν μηχανὴν, ἔνθα οἱ θερμασται ἐκτελοῦσι τὸ ἔργον αὐτῶν, ἀνέρχεται ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ εἰς 76 βαθμοὺς τοῦ ἑκατονταβάθμου.

Ὁ ἐκ τῶν προσβολῶν τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας κίνδυνος προκύπτει συχνάκις ἐκ τοῦ ὅτι ἡ θερμότης ἐπιτείνεται καὶ αὐξάνει μεγάλως ἐπὶ ἐπιφανείας ἀπορροφώσης τὰς ἡλιακὰς ἀκτίνας. Οὕτω παρατηρήθη, ὅτι ἐν ἑν θερμόμετρον ἐκτεθειμένον εἰς τὸν ἥλιον ἐδείκνυε 31 βαθμοὺς τοῦ ἑκατονταβάθμου, ἕτερον παρόμοιον θερμόμετρον τεθειμένον ἐπὶ μέλανος ἐριούχου ὑφάσματος ἐδείκνυεν 80 βαθμοὺς. Ὑπὸ πῖλον μεταξὺ τὸν, μετὰ μιᾶς ὥρας περίπατον ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἡ θερμοκρασία ἀνῆλθεν εἰς 70 βαθμοὺς τοῦ ἑκατονταβάθμου. Μόνη ἄφθονος διαπνοὴ τοῦ δέρματος τῆς κεφαλῆς δύναται ν' ἀντισταθμίσει τὰ ἀποτελέσματα τοιαύτης θερμότητος, τόσῳ μᾶλλον ἐπικινδύνου ὅσον ἡ κλινικὴ παρατήρησις καὶ τὰ ἐπὶ ζώων πειράματα ἀπέδειξαν τὴν ταχέαν ἐπιρροὴν τῆς θερμάνσεως τῆς κεφαλῆς ἐφ' ὅλου τοῦ ὁργανισμοῦ. Οὕτως ὁ ἐκ μέλανος ἐριούχου ὑφάσματος πῖλος, ὃν παρεδέχθη ἡ ἐθνοφυλακὴ παρ' ἡμῖν, εἶναι βεβαίως λίαν ἀπρόσφορος εἰς τὸ ἡμέτερον κλίμα. Ἀριστον δὲ κατὰ τὸ θέρος κάλυμα τῆς κεφαλῆς εἶναι ὁ παρ' ἡμῖν γενικῶς ἐν χρήσει ψάθινος πῖλος.

Ἡ καλὴ δίαιτα, ἥτοι ἡ ἀποφυγὴ παντὸς εἶδους καταχρήσεων ἢ ὑπερβολικῶν σωματικῶν ἢ διανοητικῶν κόπων ἐξασθενούντων τὸν ὁργανισμόν καὶ ἐρεθίζόντων τὸ νευρικὸν σύστημα, ἢ ὅσον ἔνεστιν ἀποφυγὴ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡ-

λίου, ἡ χρῆσις καταλλήλων ἀλεξήλιων ἐχόντων λευκὴν τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν καὶ κυανὴν τὴν ἐσωτερικὴν, καὶ ἡ χρῆσις καταλλήλως χρωματισμένων διόπτρων, εἰς τόσα μέτρα ὑγίεινὰ καὶ προφυλακτικὰ ἐλαττοῦντα ἢ καὶ ἐντελῶς ἀποσοβοῦντα τὸν κίνδυνον αἰφνιδίας προσβολῆς. Διαρκούντων τῶν κυνικῶν καυμάτων, ἐλάχιστα ἐνίοτε ἀπερὶσκεψίαι δύνανται νὰ ἔχωσι σοβαρὰς συνεπεῖας. Ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ μὲν θερμότης διαφέρει ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ εἰς ἐλάχιστας ἐτι ἀποστάσεις, τὴν δ' ἐσωτερικὴν θερμότητα τοῦ σώματος ἐπηρεάζει ἡ κίνησις καὶ πᾶσα ἐν γένει ἡ δίαιτα. Διὰ τοῦτο αἱ αἰφνιδίαι ἐκ τῆς θερμότητος προσβολαὶ παρατηροῦνται ἰδίως εἰς τὰ ἐν ὁδοιπορίᾳ στρατιωτικὰ σώματα, ἰδίως μεταξὺ τῶν πεζῶν καὶ μεταξὺ τούτων πάλιν κατ' ἐξοχὴν μεταξὺ τῶν ὁδεούντων εἰς τὰ κέντρα τῆς φάλαγγος, ἔνθα ὁ ἀπὸ εἶναι ἥττον καθάρως. Διὰ τοῦτο εἰς τὰς στρατιωτικὰς ὁδοιπορίας προτιμητέα ὅσον ἔνεστιν ἡ ἀραιὰ τάξις.

Ἐν γένει κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας ἀπαιτεῖται προσοχὴ, ὅπου ὑπάρχει συσσώρευσις ἀνθρώπων. Ὁδυνηρὰ πείρα ἐδίδαξεν ἐνίοτε τοὺς κινδύνους τούτους εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς ἐν τῇ Ἰνδικῇ. Ὁ ἱατρὸς Henderson ἀναφέρει, ὅτι κατὰ τινὰ στρατιωτικὴν ὁδοιπορίαν ἐν Βεγγάλῃ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ προσεβλήθησαν 63, ἐξ ὧν 48 ἀπεβίωσαν αἰφνιδίως. Εἰς ἄλλο μέρος τῆς Ἰνδικῆς ἐν τινὶ ἐκστρατείᾳ, ὁ ἱατρὸς Marcus Hill ὑπελόγησεν ἐξ ὑπερβολικῆς θερμότητος αἰφνιδίως ἀσθενήσαντας 504 ἄνδρας, ἐξ ὧν ἀπεβίωσαν 259. Ὁ ἱατρὸς Taylor διηγεῖται, ὅτι κατὰ τὴν ἐν Γιουδεσπόρ μάχην εἰς ἑν μόνον σύνταγμα προσεβλήθησαν αἰφνιδίως 142 ἄνδρες, ἐξ ὧν πάραυτα ἀπεβίωσαν 68. Ἀλλ' οὐ μόνον ἡ ὁδοιπορία, ἀλλὰ καὶ αὕτῃ ἡ κατασκήνωσις τοῦ στρατοῦ κατὰ τοὺς θερμοὺς μῆνας παρέχει κινδύνους, ἄνευ τῶν δευσῶν προφυλάξεων, διότι ὁ γάλλος στρατιωτικὸς ἱατρὸς Morache παρατήρησεν ἐν Ἀλγερίᾳ, ὅτι τὸ θερμόμετρον πολλάκις ἀνῆλθεν ὑπὸ τὴν σκηνὴν εἰς 62 βαθμοὺς τοῦ ἑκατονταβάθμου.

Τὰ συμπτώματα τῆς ἐξ ὑπερβολικῆς θερμότητος αἰφνιδίας προσβολῆς ἀποτελοῦσιν ἀσθενεῖαν ἰδίαν, καὶ τοὶ παρουσιάζουσιν ἀναλογίαν τινας πρὸς ἄλλας φλογιστικὰς καὶ νευρικὰς ἀσθενείας. Δὲν δυνάμεθα ἐννοεῖσαι νὰ ἐπιληφθῶμεν ἐνταῦθα τῆς περιγραφῆς οὔτε τῶν συμπτωμάτων τῆς ἀσθενείας ταύτης, οὔτε τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐπενεργοῦσα ἡ θερμότης προκαλεῖ αὐτήν. Περιοριζόμεθα νὰ ὑπομνήσωμεν, ὅτι χρῆσιμος θεραπεία ἀνεγνωρίσθη ἡ διὰ προσφύων μέσων ἀφαίρεσις τοῦ ὑπερβάλλοντος θερμικτικοῦ καὶ ἡ ἀναζωπύρωσις τῶν λειτουργιῶν τοῦ νευρικοῦ συστήματος.

1. "α α."